

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2010 – 2013

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Alžběta Hatláková

Druhy sociální pomoci a služeb

Praha 2013

Vedoucí bakalářské práce:
PhDr. Vilma Hudáčková CSc.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED (PART TIME) STUDIES

2010 - 2013

BACHELOR THESIS

Alžběta Hatláková

The types of social assistance and services

Prague 2013

The Bachelor Thesis Work Supervisor:
PhDr. Vilma Hudáčková CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 15.3.2013

Alžběta Hatláková

Poděkování

Děkuji PhDr. Vilmě Hudáčové CSc za odborné a laskavé vedení a za pomoc a cenné rady, které mi poskytla v průběhu zpracování této bakalářské práce.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá různými druhy sociální pomoci a služeb. V teoretické části jsou popsány pojmy vztahující se k sociální pomoci a také jsou popsána zařízení, která sociální pomoc a služby potřebným poskytují. Tato část byla napsána s podporou odborné literatury. Praktická část krátce popisuje sociální pomoc, kterou si nezištně poskytují obyčejní lidé navzájem a hlavně to, jak změna Loterijního zákona ovlivnila život těm, kteří dostávali ke zkvalitnění svého života finanční prostředky od loterijních společností a po změně zákona tyto finanční prostředky nedostávají.

Klíčové pojmy

Granty, dobrovolnictví, loterijní průmysl, nadace, sociální péče, sociální politika, sociální pomoc, sociální poradenství, sociální služby, zákon o loteriích.

Annotation

The Bachelor thesis deal with the different types of social assistance and services. The terms relate to social assistance are described in theoretical part as well as the institutions which social assistance and services provide. This part was written with support of special literature. Practical part shortly describes the social assistance which is provided selflessly and mutually among people. Mostly is described how much was influenced life of people and institutions by the Law of Lotteries amendment. These people and institutions got money directly from the Lotery companies to improve their lives and after the amendment it is not possible anymore.

Key words

Foundations, grants, Law on Lotteries, lottery industry, social assistance, social counseling, social policy, social services, social welfare, volunteering.

OBSAH

ÚVOD	8
TEORETICKÁ ČÁST	
1 SOCIÁLNÍ POLITIKA	10
1. 1 Podstata a základní charakteristika sociální politiky	10
1. 2 Definice sociální politiky	11
1. 3 Cíle sociální politiky	12
2 SOCIÁLNÍ POMOC	13
2. 1 Koncepce sociální pomoci	13
2. 2 Sociální dávky	14
3 SOCIÁLNÍ SLUŽBY	15
3. 1 Základní druhy a formy sociálních služeb	15
3. 2 Sociální poradenství	16
3. 2. 1 Základní sociální poradenství	16
3. 2. 2 Odborné sociální poradenství	16
3. 3 Sociální péče	17
3. 4 Sociální prevence	21
4 DOBROVOLNICTVÍ	25
4. 1 Kdo je dobrovolník	25
4. 2 Nejčastější působení dobrovolníků	26
4. 3 Důvody pro dobrovolnictví	27
PRAKTICKÁ ČÁST	
5 NESTÁTNÍ SOCIÁLNÍ POMOC	28
5. 1 Mezilidská sociální pomoc	28
5. 2 Loterijní průmysl	29
5. 3 Nadace	30
5. 3. 1 Cíle nadace	31
5. 3. 2 Nadační granty	31
5. 4 Změna loterijního zákona	33
6 ORGANIZACE OVLIVNĚNÉ ZMĚNOU ZÁKONA	35
6. 1 Centrum Akropolis Uherské Hradiště	35
6. 2 Slovácké muzeum Uherské Hradiště	36
6. 3 Canisterapeutické centrum Zlín	38
6. 4 Handicap Zlín	39
6. 5 Klub seniorů Uherské Hradiště	40
6. 6 Mateřská škola Svatováclavská Uherské Hradiště	41
6. 7 Diakonie středisko Cesta Uherské Hradiště.....	42
6. 8 Svaz tělesně postižených Velehrad	43

6. 9 Sportovní škola Uherské Hradiště	44
6. 10 Vanesska	45
7 SHRNU TÍ	47
ZÁVĚR	49
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	50
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	51
SEZNAM PŘÍLOH	52

ÚVOD

Většina lidí bohužel neměla při narození to štěstí, že jim u kolébky stály sudičky, které jim do vínku daly jenom zdraví, štěstí, lásku a život v blahobytu bez jakýchkoliv problémů, starostí a životních nástrah. Drtivá část lidí se v průběhu svého života potýká s různými problémy, někdy zcela banálními, jindy závažnějšími a bohužel i s těmi, které je více či méně ohrožují na životě.

Lidé přijdou o zaměstnání, nejsou schopni (zvláště v době stále trvající hospodářské krize) si najít zaměstnání nové, onemocní sami nebo jim onemocní dítě nebo se narodí dítě zdravotně postižené. Nejenom, že se tito lidé musí se stávající situací vypořádat psychicky, čím dál větším problémem je zvládat takové situace po stránce finanční.

Lidé se díky takovým životním situacím dostávají do stavu, kdy se o pomoc musí obrátit na stát. Ale podpora v nezaměstnanosti, nemocenské dávky nebo dávky při péči o osobu blízkou, starobní a invalidní důchody ani zdaleka nepokrývají náklady reálné.

Proto se zdravotně postižení spoluobčané, rodiče zdravotně postižených dětí, senioři, zástupci církví a nestátních neziskových organizací do konce roku 2011 obraceli na zástupce loterijních společností. Tyto společnosti na základě tehdy platného zákona (Zákon č. 202/1990 Sb. o loteriích a jiných podobných hrách) část svého výtěžku odváděly na veřejně prospěšné účely a díky této povinnosti mělo mnoho výše uvedených jednotlivců a organizací život na solidní úrovni. Pomoc se k nim dostávala přímo, na základě žádosti. Novelou zákona tyto prostředky odchází státu, stát si část finančních prostředků ponechá, část dá obcím, a obce tyto prostředky využívají dle vlastních potřeb. Nic je nenutí rozdělit je mezi potřebné a to ani v případě, že tito o prostředky požádají.

Ve své bakalářské práci jsem se na základě znalosti regionu zaměřila na společnosti, které v minulosti finanční prostředky z loterijních společností využívaly. Obeslala jsem je s dotazy, jakou částku od loterijních společností dostávaly, nač byla částka využívána a jestli změna zákona nějakým způsobem ovlivnila jejich život.

Cílem práce bylo zjistit, zda tato změna byla pro zdravotně postižené spoluobčany, rodiče zdravotně postižených dětí, seniory, zástupce církví a nestátních neziskových organizací šťastným řešením nebo jestli jim změna pouze zkomplikovala už jejich tak dost těžký a nezáviděníhodný život.

TEORETICKÁ ČÁST

1 SOCIÁLNÍ POLITIKA

1.1 Podstata a základní charakteristika sociální politiky

Sociální politika je velmi frekventovaným fenoménem moderního světa, navíc i poměrně kontroverzním a také různě interpretovaným a opravdu velmi náročným k veřejným zdrojům. Je to politika, která je primárně orientována na člověka, na rozvoj a kultivaci životních podmínek člověka, na rozvoj jeho osobnosti, jeho dispozice a kvalitu jeho života. Není však izolovaným fenoménem. Vždy je součástí daného společenského celku a ve vyspělých zemích světa je s naprostou samozřejmostí takto vnímána. Společnost jako systém je složena z více prvků, zpravidla v této souvislosti hovoříme o sférách nebo dimenzích společenského rozvoje. Tyto sféry jsou ale různě systematizovány. Nejčastěji hovoříme o sociální, ekonomické, ekologické, politické, vědeckotechnické a kulturní sféře. Pro žádoucí, řádný a bezporuchový vývoj dané společnosti je nutný vyvážený rozvoj všech sfér. Tyto sféry se z hlediska společenského vývoje chovají k sobě tak, že se navzájem doplňují. Závěry, které z toho plynou pro sociální politiku, říkají, že je to politika, která ovlivňuje jednu z nejvíce významných sfér života společnosti, ve společenském systému má své podstatné a nezastupitelné místo, v rámci celého systému a jeho prostřednictvím se neustále rozvíjí. Výrazným způsobem také působí na rozvoj společenského systému jako celku. Následkem této vzájemné provázanosti sfér života společnosti je, že sociální politika, její funkce, nástroje a cíle nejsou utvářeny izolovaně, ale utváří se ve shodě s těmito sférami a v souvislosti s mnoha ekonomickými, politickými a jinými normami, včetně norem mravních. Spletitost všech těchto vztahů komplikuje řádnou formulaci celosvětově přijímané definice sociální politiky.

Realita ve vyspělých zemích dokazuje, že samotný proces výroby a rozvoj společnosti stále větší měrou závisí na kultivaci, rozvoji a aktivizaci lidského činitele. V současném moderním světě má člověk prostě prioritu. Představuje nejenom cílovou orientaci společenského snažení, ale také rozhodující předpoklad a nejvíce respektovaný prostředek k dosažení dynamického rozvoje společnosti. Člověk a podmínky pro jeho lidskou existenci se v žebříčku společenských hodnot dostávají na nevyšší příčky.

Lidský faktor má velmi důležité zastoupení ve společnosti nejenom z důvodu produkčních schopností, ale také proto, že zároveň vždy, určitou měrou, přispívá a spolupodílí se na tvorbě názorového a morálního klimatu ve společnosti. Tím, že se sociální politika koncentruje na člověka, působí na hodnotovou orientaci lidí, spoluvytváří jejich názory, chování a postoje.

Lze tedy říct, že v moderní společnosti je sociální politika její integrální součástí, soustředí se na rozvoj sociální sféry a pátrá po odpovědích na specifické otázky, na něž nereagují zbývající sféry života společnosti nebo politiky. (Krebs, 2005)

1.2 Definice sociální politiky

Pokud budeme muset tento pojem sociální politika přesně definovat, určitě dojdeme k závěru, že vysvětlení tohoto pojmu není zrovna jednoduché a to i přesto, že se většina lidí s tímto pojmem setkává denně a také ho běžně používá. Způsobuje to celá řada skutečností, např. i to, že už i přídavné jméno sociální lze jako samostatné slovo interpretovat mnoha různými způsoby. (Krebs, 2005)

Oldřich Matoušek ve svém Slovníku sociální práce uvádí, že sociální politika „je soustavné a cílevědomé úsilí jednotlivých sociálních subjektů o změnu nebo o udržení a fungování sociálního systému. Historicky se vyvíjela v západních zemích v průběhu 20. století ze sociální správy reagující na nejpálčivější problémy mezi dvěma světovými válkami (nezaměstnanost, kvalita bydlení chudých, zdravotní stav populace, přístup ke vzdělání). Po druhé světové válce zkoušela sociální politika ve většině západoevropských zemích realizovat ambiciózní projekt sociálně spravedlivé společnosti, čili sociální stát, resp. sociální tržní hospodářství. Zároveň se sociální politika stala oblastí výzkumu a akademickou disciplínou. V ropné krizi sedmdesátých let minulého století se projekt sociálního státu ukázal jako příliš nákladný a málo efektivní. V posledních dekádách 20. století hledala sociální politika alternativy. Jednou z nich je Giddensova třetí cesta, čímž se míní cesta mezi státním paternalismem, který vede ke zneužívání dávek a služeb a zcela liberální společnosti, která programově rezignuje na ideál sociální spravedlnosti. Východiskem je představa, že optimální stav společnosti garantuje účast všech lidí schopných práce na ekonomice státu. Sociální politika jednotlivých států je v posledních desetiletích ovlivňována globalizačními procesy – ty obecně vedou ke snižování výdajů na místní, regionální a státní záležitosti.“ (MATOUŠEK, 2008, s. 199, 200)

„V Ottově naučném slovníku je sociální politika vymezena jako praktická snaha, aby společenský celek byl uspořádán co nejideálněji. Jako nauka (věda) je zde sociální politika chápána jako souhrn zásad směřujících k odstranění nebo zmírnění vad společenského života, zejména těch, které lze nazvat sociální otázkou.“(Krebs, 2005, s. 20)

1.3 Cíle sociální politiky

V sociální politice, jakožto systému vyznačujícím se značnou složitostí, jde nutně a v každém případě o soustavu cílů, pomocí kterých je naplňován cíl obecný, který lze vyjádřit jako neustálé zdokonalování a zlepšování životních podmínek lidí a následný rozvoj osobnosti jednotlivého člověka. Hlavním cílem sociální politiky je vytvoření takových podmínek, které jsou důstojné pro život každého člověka a zajišťují rovné příležitosti všem. Zajistit rovné příležitosti ve společnosti znamená: zaručit všem stejný přístup ke vzdělání a ke zdravotní péči, a to na kvalitní úrovni, zaručit všem stejný přístup k pracovním příležitostem, zaručit všem možnost získat kvalitní bydlení a také zajistit a dále garantovat dostatečně vysoký minimální příjem, který odpovídá lidsky důstojným podmínkám a to v situacích, které jsou vymezené a zřetelně definované.(Krebs, 2005)

2 SOCIÁLNÍ POMOC

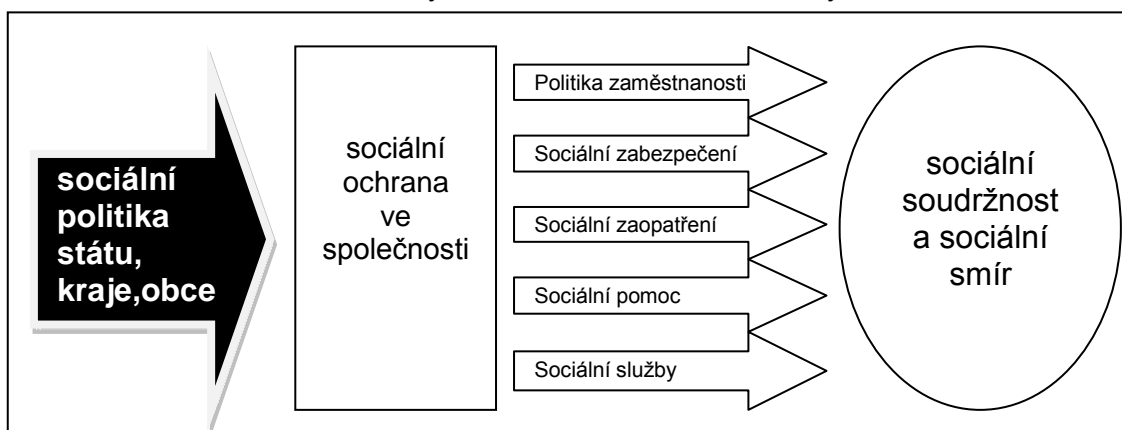
2.1 Koncepce sociální pomoci

Koncepce sociální pomoci důsledně vychází z předpokladu, že v demokratické společnosti a v podmínkách svobodného trhu nesou jednotliví občané odpovědnost sami za sebe a také za svou budoucnost.

Pokud se ale jednatel ocitne v sociálně neuspokojivé situaci, je sociální pomoc jakožto projev lidské solidárnosti a dobročinnosti cílem proto, aby takový jednatel získal co nejdříve zpět svou sociální suverenitu, překonal přechodně etapu sociálněekonomických potíží a vyřešil své sociálně svízelné postavení. Základním cílem sociální pomoci je zabránit propadu jednatelů do trvalé sociální závislosti, jejímž výsledkem je ve většině případů „azylové řešení“.

Sociální pomoc je vymezena k zajištění základních životních potřeb jednatelů v situacích naprostého nedostatku hmotných prostředků nebo takových situacích, kdy si jednatel sami nebo s pomocí vlastních rodinných příslušníků nejsou schopni zajistit svoje základní potřeby k životu. (Krebs, 2005)

Obrázek 1: Systém moderní sociální ochrany

Zdroj: Kozlová, 2005, s. 13

2.2 Sociální dávky

Nejvíce uplatňovaná forma sociální pomoci jsou sociální dávky, které členíme na dávky peněžité, věcné, a z hlediska délky poskytování na jednorázové nebo opakující se = periodické. (Kozlová, 2005)

Tabulka 1: Vývoj nákladů dávek sociální pomoci (péče) České republiky (v mld. Kč) :

	2009	2010	2011
Dávky důchodového pojištění	331,6	337,8	359,1
Dávky nemocenského pojištění	26,0	22,8	21,5
Dávky podpory v nezaměstnanosti	15,1	13,4	10,3
Příspěvek na péči	18,7	19,6	18,1
Dávky pomoci v hmotné nouzi	3,1	3,9	5,0

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

„V rámci sociální pomoci jsou poskytovány tyto peněžité dávky:

- *příspěvek při péči o blízkou nebo jinou osobu, tj. dávka poskytovaná podle § 80 a následně zákona o sociálním zabezpečení*
- *dávky poskytované z důvodu nedostatečného příjmu podle zákona o sociální potřebnosti osobám, které si nemohou příjem zvýšit vlastním přičiněním a jejichž základní životní potřeby nejsou zajištěny*
- *dávky poskytované podle vyhlášky MPSV ČR č. 182/1991 Sb. rozdělené na dávky jednotlivým skupinám osob k zabezpečení zvláštních potřeb.“ (Kozlová, 2005, s. 16)*

Věcné dávky jsou poskytovány místo peněžitých dávek, pokud dochází k využívání peněžité dávky na odlišný účel, než má být použita, a to většinou formou zaplacení potřebného plnění, například platba nájemného, obědů dětí apod. Jako věcné dávky bývají označeny také dávky, které jsou poskytovány podle § 32 Vyhlášky č. 182/1991 Sb. Jsou určeny sociálně potřebným občanům, kteří jsou těžce zdravotně postižení a seniorům k uspokojování jejich denních životních potřeb, které si nemohou zabezpečit z důvodu věku, zdravotního stavu nebo osamělosti. (Kozlová, 2005)

Orgány sociálního zabezpečení v oblasti dávek sociální péče jsou: Ministerstvo práce a sociálních věcí, krajský úřad, obecní úřad obce s rozšířenou působností, pověřený obecní úřad a obecní úřad.

3 SOCIÁLNÍ SLUŽBY

Celková struktura sociálních služeb prošla v uplynulých desetiletích změnami, kdy došlo k početnímu nárůstu do té doby poskytovaných služeb, objevily se také nové formy a metody práce s klienty a také nové typy sociálních zařízení.

Sociální služby jsou důležité nejenom proto, že je potřebuje velká skupina obyvatelstva, ale hlavně proto, že bez jejich aktivního působení by se velká část obyvatelstva nepodílela na všech stránkách života společnosti a nemohla by uplatnit svá lidská a občanská práva a došlo by k jejímu sociálnímu vyloučení. Sociální služby stát poskytuje té části obyvatelstva, která je potřebuje z důvodu svého zdravotního stavu nebo věku a také těm lidem, kteří sami nejsou schopni překonat nelehkou sociální situaci nebo nepříznivé sociální poměry.

Jsou to především:

- rodiny s dětmi
- osoby těžce zdravotně postižené
- senioři
- osoby společensky nepřizpůsobivé (Krejčířová, Treznerová 2011)

3.1 Základní druhy a formy sociálních služeb

Rozdělení sociálních služeb zpracovaly ve svém Lexikonu Krejčířová a Treznerová (2011): sociální služby dělíme na sociální poradenství, sociální péči a sociální prevenci.

Formy sociálních služeb dělíme na pobytové, ambulantní a terénní.

Za pobytové služby považujeme služby, které jsou spojovány s ubytováním v různých zařízeních sociálních služeb.

Za ambulantní služby považujeme ty služby, za kterými potřební dochází nebo jsou doprovázeni nebo dopravováni, které ale ubytování nenabízejí.

Za terénní služby považujeme ty služby, které jsou potřebným poskytovány v jejich přirozeném prostředí.

3.2 Sociální poradenství

Sociální poradenství dělíme na základní sociální poradenství a odborné sociální poradenství.

3.2.1 Základní sociální poradenství

Základní sociální poradenství je poskytováno těm osobám, které potřebují informace přispívající k řešení popř. vyřešení jejich špatné sociální situace. Jelikož je sociální poradenství základní činností sociálních služeb, mají poskytovatelé sociálních služeb vždy povinnost jej zajistit. Každá osoba má totiž nárok na bezplatné poskytnutí základního sociálního poradenství, které vede k řešení nebo předcházení nepříznivé sociální situace. Jsou to například informace o možnostech využití běžně dostupných zdrojů, které zabraňují sociálnímu vyloučení nebo informace o podpoře členů rodiny, kteří společně pečují o osobu blízkou. K základním činnostem také patří sociálně terapeutická činnost, jako je třeba právní a sociální poradenství, psychologické poradenství, informace o možnostech vzdělávání. K dalším činnostem také patří podpora při uplatňování práv, oprávněných zájmů nebo při obstarávání privátních záležitostí.

K zásadám poskytování základního poradenství patří bezplatnost, nestrannost, diskrétnost, nezávislost anebo dodržování práv klientů a respektování jejich rozhodnutí.

Důležitý je také celkový pohled na situaci uživatele a na souvislosti, které vedly ke stávající situaci. Podstatným aspektem je také nutnost přizpůsobit se potřebám klienta a ne, aby se klient přizpůsoboval službě.

3.2.2 Odborné sociální poradenství

Odborné sociální poradenství se zaměřuje na potřeby jednotlivých specifických sociálních skupin a je tedy poskytováno v manželských a rodinných poradnách, kde je potřebným poskytováno bezplatné a někdy i anonymní poradenství. Dále tyto poradny nabízejí terapeutickou, psychologickou nebo sociální pomoc, která řeší problémy v oblasti mezilidských vztahů. Využívána je také párová, rodinná, skupinová nebo naopak individuální psychoterapie. Z výše uvedeného vyplývá, že se v těchto poradnách řeší rodinné nebo partnerské problémy či krize a klienti se zde tak učí zvládat zátěžové situace.

Občanské poradny poskytují nezávislé, diskrétní, nestranné a také bezplatné poradenství, a to praktické, věcné a správní informace, dále kontakty na organizace poskytující odbornou sociální pomoc, popř. intervenci a vyjednávání ve prospěch klienta.

Poradny pro osoby zdravotně postižené poskytují poradenství zdravotně postiženým spoluobčanům proto, aby zvýšily kvalitu jejich života a to hlavně tím, že jsou tito spoluobčané dostatečně informováni o svých právech a možnostech. Tyto informace získávají klienti telefonicky, elektronicky, popřípadě osobně návštěvou poradny.

Poradny pro seniory poskytují seniorům nejen poradenství, ale také jim nabízí aktivity jako je třeba organizování jejich volného času, zajišťování pečovatelské služby mimo pracovní dny a podobně.

Poradny pro oběti domácího násilí a oběti trestných činů se snaží nejenom poskytnout poradenství, ale také šířit ve společnosti osvětu a to tím způsobem, aby páchaní jakéhokoliv druhu násilí lidé vnímali jako silně společensky nepřijatelné. Cílem těchto poraden a sdružení je ochrana práv těch osob, které jsou tímto násilím nejvíce ohroženy, popřípadě dotčeny.

3.3 Sociální péče

Sociální péče pomáhá osobám zajistit jejich psychickou a fyzickou soběstačnost. Cílem je umožnit zapojení se do běžného života v nejvyšší možné míře všem, kterým to vylučuje jejich stav, a to v důstojném prostředí.

Sociální péči dělíme na:

- pečovatelskou službu
- osobní asistenci
- tísňovou péči
- předčitatelské a průvodcovské služby
- podporu samostatného bydlení
- odlehčovací služby
- centra denních služeb
- denní a týdenní stacionáře

- domovy pro osoby zdravotně postižené
- domovy pro seniory
- domovy se zvláštním režimem
- chráněné bydlení
- sociální služby, které jsou poskytovány ve zdravotních zařízeních ústavní péče

Pečovatelská služba - je služba terénní nebo ambulantní, která se poskytuje těm osobám, které nejsou dostatečně soběstační. Důvodem může být věk, chronické onemocnění, zdravotní postižení anebo situace v rodině, jež vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Služba je poskytována časově vymezeně a v přirozeném prostředí potřebných osob. Tato služba je zpoplatněna. Výjimku tvoří například rodiny, kde se narodily 3 a více dětí současně, účastníci odboje apod.

Osobní asistence - je služba terénní, která se poskytuje těm osobám, které nejsou dostatečně soběstačné. Důvodem může být věk, chronické onemocnění, zdravotní postižení. Služba je poskytována časově neomezeně v prostředí, které je pro výše uvedené osoby přirozené při činnostech, které jsou jim známy a jsou pro ně obvyklé. Služba je zpoplatněna.

Tísňová péče - tíšňovou péčí rozumíme komplexní službu, při které se pomocí distanční elektronické a hlasové komunikace monitoruje uživatel služby ve svém bytě. Služba je určena osobám v ohrožení života nebo v krizových situacích a jejím cílem je snížení rizika poškození zdraví tím, že je zajištěna nepřetržitá a odborná pomoc. Služba dodává nejenom uživatelům, ale také jejich rodinným příslušníkům pocit bezpečí. Služba je zpoplatněna.

Předčitatelské a průvodcovské služby - patří mezi služby terénní nebo ambulantní. Často se poskytují jako součást dalších služeb. Využívají je především osoby zdravotně postižené, jež mají snížené schopnosti v oblasti orientace či komunikace. Cílem je zabránit, aby tyto osoby byly sociálně vyloučeny a zvýšila se kvalita jejich života. Služba je zpoplatněna.

Podpora samostatného bydlení - je službou, jež pomáhá zabránit sociálnímu vyloučení. Cílem je umožnit mentálně postiženým spoluobčanům žít normálním způsobem života. Zahrnuje pomoc při vzdělávání a výchovné činnosti, zajištění chodu

domácnosti, zprostředkování kontaktu s okolním prostředím, dále sociálně terapeutickou činnost, pomoc při uplatnění nároků a práv, popř. oprávněných zájmů. Služba je zpoplatněna.

Odlehčovací služby - jsou jak terénní, tak i ambulantní nebo pobytové a poskytují se osobám, které nejsou soběstačné z důvodu věku, zdravotního postižení nebo chronického onemocnění a o které se jinak pečuje v jejich přirozeném prostředí. Pomoc je zaměřena na podporu při péči o vlastní osobu, při osobní hygieně, poskytnutí nebo zajištění stravy, podporu při zprostředkování kontaktu s okolním prostředím apod. Služba je zpoplatněna.

Centra denních služeb - v těchto centrech jsou poskytovány služby těm osobám, jež nejsou soběstačné z důvodu věku, zdravotního postižení nebo chronického onemocnění a jejichž akutní situace vyžaduje pomoc jiné osoby. Centra zajišťují podmínky pro důstojný život, komunikaci s lidmi, navazování mezilidských vztahů, získávání dalších dovedností v oblasti zdraví, sociálních vztahů, péče o sebe sama, smysluplné volnočasové aktivity a zlepšení schopností pro úspěšné začlenění se do společnosti. Služba je zpoplatněna.

Denní a týdenní stacionáře - v těchto stacionářích jsou poskytovány služby těm osobám, jež nejsou soběstačné z důvodu věku, zdravotního postižení nebo chronického onemocnění a jejichž akutní situace vyžaduje pomoc jiné osoby. Cílem je zvýšit míru odpovědnosti a soběstačnosti za sebe sama a to v přirozeném prostředí klienta, zvýšit jeho životní styl, udržet jeho začlenění ve stávajícím sociálním prostředí a podporovat ho ve společenském životě. Klient se začleňuje do běžného života pomocí rehabilitace a získává také možnost uplatnit se na trhu práce a integrovat se do normálního sociálního prostředí. Služba je zpoplatněna.

Domovy pro osoby zdravotně postižené - poskytují pobytové služby osobám, jež nejsou soběstačné z důvodu věku, zdravotního postižení nebo chronického onemocnění a jejichž akutní situace vyžaduje pomoc jiné osoby. Domovy poskytují ubytování, stravu, pomoc při běžných úkonech spojených s péčí o vlastní osobu, pomoc při osobní hygieně, vzdělávání, výchovu a aktivizační činnost. Zprostředkovávají kontakt se společenským prostředím, sociálně terapeutickou činnost. Domovy dále poskytují kvalitní sociální služby zdravotně postiženým osobám,

vytváří zázemí pro zdravotně postižené osoby dle jejich individuálních potřeb. Podporují osobnost klientů, jejich soběstačnost a samostatnost a uplatňování vlastní vůle. Služba je zpoplatněna.

Domovy pro seniory nabízí pobytové služby osobám se sníženou soběstačností hlavně z důvodu věku a jejichž aktuální situace vyžaduje aktivní pravidelnou pomoc druhé osoby. Domovy poskytují ubytování, stravu, pomoc při běžných úkonech spojených s péčí o vlastní osobu, pomoc při osobní hygieně. Domovy zprostředkovávají kontakt s okolním společenským prostředím a sociálně terapeutickou činností. Senioři zde mohou v důstojném prostředí prožít plnohodnotný, bezpečný a aktivní život, rozvíjet a zachovat svou soběstačnost, získané dovednosti a společenské návyky. Služba je zpoplatněna.

Domovy se zvláštním režimem - nabízí pobytové služby osobám se sníženou soběstačností způsobenou chronickým duševním onemocněním, závislostí na návykových látkách, stařeckou Alzheimerovou demencí, popř. dalšími typy demencí a tyto osoby tudíž vyžadují pravidelnou a aktivní pomoc další osoby. Režim domovů se zvláštním režimem je přizpůsoben výhradně potřebám těchto osob. Domovy poskytují ubytování, stravu a podporují rozvoj či alespoň zachování aktuální soběstačnosti klientů, jejich návrat do domácího prostředí a obnovení životního stylu. Rozvíjejí se zde schopnosti uživatelů a umožňují jim vést vlastní samostatný život se zachováním co nejvyšší kvality jejich života. Služba je zpoplatněna.

Chráněné bydlení je druh pobytové služby poskytované osobám se sníženou soběstačností a to z důvodu chronického nebo zdravotního onemocnění, což zahrnuje i duševní onemocnění, a situace těchto osob si vyžaduje pomoc druhé osoby. Chráněné bydlení je formou individuálního, popř. skupinového bydlení, kde se poskytuje dle potřeb podpora osobního asistenta. Chráněné bydlení poskytuje ubytování, které umožňuje začlenění do společnosti, pomáhá získat, zlepšit, obnovit či udržet návyky a dovednosti, které souvisí s péčí o sebe sama a svěřené prostory = domácnost, jako je praní, žehlení, úklid, hospodaření s penězi nebo spolupráce s dalšími klienty. Chráněné bydlení se stává pro klienty domovem. Klienti zde získávají pocit bezpečí, jistoty, soukromí a zázemí. Chráněné bydlení také vytváří vhodné podmínky pro skutečný partnerský život. Služba je zpoplatněna.

Sociální služby, které jsou poskytovány ve zdravotnických zařízeních ústavní péče - tyto služby jsou poskytovány těm lidem, kteří již ústavní zdravotní péči nevyžadují, ale kvůli svému zdravotnímu stavu se neobejdou bez pomoci druhé osoby. Proto nemohou být propuštěny z ústavní péče až do doby, než jim pomoc zabezpečí osoba blízká či jiná fyzická osoba popř. terénní, ambulantní nebo jiné sociální služby. Cílem služby je tedy zajistit péči pro klienta, který není soběstačný až do doby, než se jeho zdravotní stav upraví do požadovaného stavu. Služba je hrazena částečně.

3.4 Sociální prevence

Cílem služeb sociální prevence je pomoci zabránit sociálnímu a společenskému vyloučení osob, jež jsou tímto ohroženy. Příčinou mohou být různé krizové situace, životní návyky anebo způsob života, který vede k přímému konfliktu se společností. Cílem těchto služeb je pomoci klientům překonat jejich nepříznivé, především sociální situace a chránit tak společnost před vznikem a dalším šířením nežádoucích patologických jevů.

Sociální prevenci dělíme na:

- ranou péči
- telefonickou krizovou pomoc
- tlumočnické služby
- azylové domy
- domy na půl cesty
- krizovou pomoc
- kontaktní centra
- intervenční centra
- nízkoprahová centra pro děti a mládež
- služby následné péče
- noclehárny
- služby následné péče
- sociálně terapeutické dílny a komunity
- sociální rehabilitace

Raná péče - je ambulantní nebo terénní služba, která se poskytuje dětem a rodičům dětí do věku sedmi let, které jsou zdravotně postižené, nebo jejichž vývoj je

ohrožen z důvodu nepříznivé sociální situace v rodině. Služba se zaměřuje na podporu rodiny a hlavně na podporu vývoje dítěte a uspokojování jeho specifických potřeb. Cílem služby je vypěstovat v rodičích odpovědný postoj ke skutečnosti, že je dítě postižené, minimalizovat důsledky postižení na další vývoj dítěte, minimalizovat závislost rodičů na sociálních službách a vytvořit co nejpřirozenější prostředí pro dítě, které je jen tolik speciální, kolik je nezbytně potřeba. Služba není zpoplatněna.

Telefonická krizová pomoc - se poskytuje pouze na přechodnou dobu těm osobám, které se ocitnou v situaci ohrožení života nebo v takové obtížné situaci, že ji přechodně nedokážou řešit vlastními silami. Služba je terénní a je poskytována prostřednictvím telefonického kontaktu. Cílovou skupinou jsou děti a mládež v rozmezí mezi 6 až 26 lety života, které jsou ohroženy jevy společensky nežádoucími, azylanti a imigranti, oběti domácího násilí, oběti trestné činnosti, oběti nelegálního obchodu s lidmi, osoby bez přístřeší, osoby komerčně zneužívané, osoby s chronickým onemocněním, osoby ohrožené závislostí popř. závislé na návykových a psychotropních látkách, osoby zdravotně postižené, osoby v krizi, osoby, které žijí v komunitách sociálně vyloučených, které žijí rizikovým způsobem života nebo jsou jím ohroženy, etnické menšiny, senioři, rodiny s dětmi a pachatelé trestné činnosti. Cílem této služby je pomoci uplatňovat práva a oprávněné zájmy výše uvedeným osobám a pomoci obstarávat jim osobní záležitosti tak, aby krizová situace byla vyřešena a klienti se mohli vrátit k normálnímu způsobu života. Služba je poskytována bezplatně.

Tlumočnické služby - jsou terénní nebo ambulantní a jsou poskytovány osobám, které trpí poruchami komunikace, jež jsou způsobeny zejména smyslovým postižením. Toto postižení klientům nedovoluje samostatnou běžnou komunikaci s okolím a je tedy potřeba pomoc další fyzické osoby. Cílem služby je zabránit riziku sociálního vyloučení těchto osob a vytvořit rovné, nejenom pracovní, příležitosti s cílem zvýšit kvalitu jejich života. Služba je poskytována bezplatně.

Azylové domy - poskytují na přechodnou dobu pobytové služby osobám ve špatné sociální situaci, která je přímo spojena se ztrátou bydlení. Cílovou skupinou této služby jsou osoby v krizi, bez přístřeší, osoby ze sociálně vyloučených komunit, oběti domácího násilí, senioři, osoby zdravotně postižené, rodiny s dětmi, osoby propuštěné z výkonu trestu, osoby po absolvování protialkoholické léčby, osoby, které žijí rizikovým způsobem života nebo jsou jím ohroženy, chovanci dětských domovů,

kteří dosáhli 18 let věku a všichni, kteří přišli o bydlení a to z jakéhokoliv důvodu. V azylových domech je klientům poskytnuto přechodné ubytování, pomoc se zajištěním stravy a s udržováním hygieny, pomoc s návratem do společnosti klientům, kteří se dostali do nepříznivé sociální situace vzniklé ztrátou bydlení. Azylové domy se také snaží zabránit sociálnímu vyloučení klientů, dosáhnout jejich opětovnému začlenění do společnosti a vedení k jejich samostatnosti. Tato služba je hrazená – hradí se minimální částka za ubytování a stravu.

Domy na půl cesty - poskytují služby osobám zpravidla do 26 let, které po dosažení zletilosti musí opustit zařízení pro výkon ochranné nebo ústavní výchovy nebo pro osoby z ostatních zařízení pro děti a mládež. Klienty se také mohou stát jedinci po výkonu trestu nebo ukončení ochranné léčby. Služby v těchto zařízeních jsou zcela přizpůsobeny specifickým potřebám těchto klientů. Cílem služeb Domů na půl cesty je poskytnout ubytování mladým dospělým a podporovat jejich rozvoj tak, aby mohli aktivně vstoupit do normálního života a úspěšně v něm působit samostatně. Dále podporovat klienty v samostatném rozhodování o svých potřebách a zájmech, naučit je hospodařit s penězi, starat se o domácnost a hlavně podporovat je v nalezení svého vlastního bydlení. Služba je zpoplatněna.

Krizová pomoc - je pobytová nebo ambulantní služba, která na přechodnou dobu pomáhá osobám, které jsou v ohrožení zdraví nebo života a nejsou schopny tuto situaci řešit vlastními silami. Služba poskytuje ubytování, stravu, sociálně terapeutickou činnost, pomoc při uplatňování oprávněných zájmů a práv. Cílem je pomoci uživatelům služby aktivně řešit vlastní krizové situace, posílit soběstačnost uživatele tak, že je informován nejenom o svých právech, ale také povinnostech a snižovat závislost uživatele na sociálních službách. Služba není zpoplatněna.

Kontaktní centra - poskytují terénní a ambulantní služby jedincům, kteří jsou ohroženi závislostí na návykových a psychotropních látkách. Cílem služby je snižovat sociální a zdravotní rizika, která jsou spojena s užíváním a zneužíváním těchto látek, pozitivně ovlivňovat životní styl uživatelů drog, prevence výskytu HIV/AIDS, různých druhů hepatitid a bezpečná likvidace materiálu spojeného s užíváním drog. Služba není zpoplatněna.

Intervenční centra - pomoc intervenčního centra je poskytována osobám, které jsou ohroženy násilným chováním osoby vykázané ze společného obydlí nebo která má zakázaný vstup do něj na základě rozhodnutí vydaného podle zvláštního předpisu. Jedná se o službu ambulantní, terénní anebo pobytovou. Cílem Intervenčního centra je působit na klienta tak, aby vyřešil krizovou situaci ve svém životě a vrátil se k běžnému způsobu života. Služba je poskytována bezplatně.

Nízkoprahová centra pro děti a mládež - tato centra poskytují terénní nebo ambulantní služby dětem, mladým lidem od 6 do 26 let, které jsou ohroženy společensky nežádoucími jevy. Cílem služby je začlenit své klienty do běžného života, uzdravit je ze závislostí (hlavně prostřednictvím osobního růstu), naučit je odpovědnosti tím, že změní svůj dosavadní životní styl. Centra také pomáhají klientům zvýšit jejich odolnost vůči selhání, učí je komunikačním dovednostem, získávání základních sociálních návyků, poznávání sebe sama, emočně stabilizují klienta a pomáhají mu zlepšit jeho zdravotní stav a stabilizovat jeho sociální situaci. Služba je poskytována bezplatně.

Služby následné péče - tyto služby jsou terénní, ambulantní i pobytové a jsou určeny jedincům, kteří jsou chronicky duševně nemocní, závislí na návykových látkách, kteří absolvovali ambulantní nebo ústavní léčbu ve zdravotnickém zařízení, dále těm, kteří se aktuálně ambulantně léčí nebo těm, kteří abstinují. Cílem služby je dokončit léčebné programy tak, aby se klient zbavil závislosti úplně, podporovat ho během integrace do normálního života, udržet jeho pozitivní postoje a hodnoty, zabránit mu v návratu k návykovým látkám, naučit ho aktivně řešit svou aktuální situaci a to hlavně v oblasti bydlení, zaměstnání, partnerských a rodinných vztahů. Pobytová služba je zpoplatněna, preventivní je poskytována bezplatně.

Noclehárny - jsou služby ambulantní a poskytují osobám bez přístřeší možnost přenocovat zde a využít hygienické zařízení. Kromě osob bez přístřeší služby nejvíce využívají osoby v krizi, senioři a osoby ze sociálně vyloučených komunit. Cílem služby je snížit zdravotní a sociální rizika, která přímo souvisí s životem na ulici, poskytnout nocleh a jídlo a hlavně motivovat a vzbudit chuť stávající situaci řešit a přesunout se do azylového domu. (Krejčířová, Toznerová, 2011)

4 DOBROVOLNICTVÍ

4.1 Kdo je dobrovolník

V centrech či institucích nabízejících pomoc potřebným pracují v první řadě odborníci, kteří pro to, aby mohli řádně a zodpovědně vykonávat svoji funkci, studovali odborné školy k tomu určené, popř. prošli dlouhodobým školením. Tato centra a instituce, zvláště pak ty nestátní a neziskové, charity a církve, se ale neobejdou bez pomoci dobrovolníků. Jelikož tento typ institucí rozhodně nemá přebytek financí, dá se bez nadsázky říct, že mnoho z nich je doslova na práci dobrovolníků závislých. Dobrovolníci vykonávají činnost společně s kmenovými profesionálními zaměstnanci organizací, a to zejména v sociálních a zdravotních zařízeních. Dobrovolníci se aktivně účastní akcí, které pro organizaci získávají finanční prostředky, obstarávají recepce, zajišťují chod dobročinných obchodů a bazarů, jsou nápomocni jako asistenti v účtárnách, v provozu pomáhají s úklidem nebo stavebními pracemi, apod. V reálném světě to znamená velké úspory těmto organizacím, protože kdyby tato činnost nebyla vykonávána dobrovolníky, musely by organizace zaměstnat profesionály a činnost organizací by se výrazně prodražila. Nedá se jednoznačně tvrdit, že činnost dobrovolníků je v organizacích nepostradatelná, rozhodně ale jejich přítomnost v organizacích snižuje finanční náklady. Dobrovolníci také pomáhají zkvalitňovat poskytované služby nebo usnadňují provoz organizací. Jedná se hlavně o činnosti jako např. jazykové či výtvarné kroužky, procházky s klienty, sportovní kroužky a jiné volnočasové aktivity. Na práci dobrovolníků mohou stavět také různé typy poraden, ať už to jsou finanční nebo daňové problémy klientů (řešení dluhů, splátek, zpracovávání daně z příjmu), právní výpomoc (řešení pozůstalostí, rozvody), klasická administrativní pomoc (psaní úředních dokumentů na PC, vypisování tiskopisů, pomoc negramotným) nebo překladatelské služby.

Organizace využívají služeb dobrovolníků dlouhodobě nebo jednorázově při pořádaných akcích. Dlouhodobě znamená, že dobrovolníci dochází do organizací pravidelně a hlavně opakovaně. Je to vlastně forma dobrovolného závazku, jež je schopen dobrovolník splnit a tím se stává pro organizaci užitečný. Jednorázově je práce dobrovolníků využívána při různých sbírkách, kampaních, beneficích, koncertech, divadelních představeních, módních přehlídkách, plesech, to znamená akcích, které jsou pořádány jedenkrát či vícekrát v roce a jsou vhodnou formou k tomu,

aby organizace získala přímé finanční prostředky, oslovila možné budoucí sponzory či dárce nebo získala nové dlouhodobé dobrovolníky (Tošner, Sozanská, 2002).

4.2 Nejčastější působení dobrovolníků

Nejlépe organizovanou institucí, která působí celostátně, má mezinárodní propojení a využívá práce dobrovolníků, jsou Ochránci životního prostředí. Aktivně se zapojují do problematiky jaderných elektráren a využívání jaderné energie, problematiky udržování čistoty zeleně ve městech nebo výstavby dálnic lesní krajinou.

Organizace na ochranu lidských práv a humanitární organizace jsou asi celosvětově nejznámější. Jejich pracovníci a dobrovolníci jsou aktivní při všech větších tragických událostech způsobených člověkem (ať už to byla v minulosti válka na Balkáně, nepokoje v Čecensku, problémy na Blízkém východě) nebo přírodou (v České republice povodně na Moravě a později i v Čechách, ve světě pak zemětřesení na Haiti, vlna tsunami v Indonésii nebo Japonsku apod.). Hlavně události nečekané, přírodní katastrofy, ukazují, že jenom nadšení a dobrá vůle nestačí. Při záchranných akcích je nezbytné vedení profesionálů s cílem pomoci co největšímu počtu postiženého obyvatelstva tím, že práce dobrovolníků bude koordinována a tím budou co nejefektivněji využiti.

V kulturní oblasti se angažují tisíce nadšených dobrovolníků. Mnoho z nich je citově spojeno s kulturní památkou regionu, ve kterém žijí, a proto jim nečiní žádné potíže věnovat čas a peníze do její záchrany nebo jejího dalšího zvelebování. Mnoho dobrovolníků se také věnuje propagaci České republiky a zvláště pak jejího kulturního bohatství v zahraničí.

Vzdělávací a sportovní činnost – zde se dobrovolníci nejvíce angažují v mimoškolních a volnočasových aktivitách dětí. Aktivně se podílí na organizaci a chodu různých zájmových kroužků, sportovních oddílů a turistických oddílů.

Nejpočetněji jsou dobrovolníci zastoupeni v oblasti sociální a zdravotní a to z toho důvodu, že tyto služby nebyly a stále nejsou státem dostatečně zajišťovány. Je to oblast, která vyžaduje od dobrovolníků profesionální přístup a mnohokrát také určitý stupeň vzdělání nebo praxe, protože dobrovolníci se zde dostávají do institucí, které působí jako uzavřené systémy a dobrovolník v nich může na první dojem působit jako

nežádoucí a rušivý element. Dobrovolníci musí být dopředu připraveni na činnost, kterou budou v organizaci vykonávat a naopak organizace a všichni její členové musí být připraveni na vstup dobrovolníků (Tošner, Sozanská, 2002).

4.3 Důvody pro dobrovolnictví

Co vede obyčejného člověka k tomu, aby se stal dobrovolníkem? Důvodů je hned několik.

První je tzv. normativní či konvenční motivace. Mluvíme o ní v tom případě, kdy jedince k dobrovolnictví vedou morální normy jeho nejbližšího okolí nebo zaužívaná pravidla chování dané společnosti. Člověk se stává dobrovolníkem, protože se to od něho očekává a přizpůsobuje se tak vzorům pro své chování (rodina, příbuzní, známí). V mnoha případech má tato motivace své kořeny v principech křesťanské morálky a splňuje tak představy správného způsobu života příslušné skupiny obyvatelstva.

Reciproční motivace. Dobrovolníci motivováni recipročně očekávají za svoji práci ve prospěch dobra pro druhé také něco pro sebe. Dá se říct určitý druh odměny. Příkladem může být to, že získají nové zajímavé zkušenosti, naváží nové přátelské nebo pracovní vztahy, uplatní svoje schopnosti a nabitě vědomosti. Tato motivace je typická pro mladé, ateisticky založené jedince.

Nerozvinutá motivace. Dobrovolníkům s nerozvinutou motivací postačuje to, že věří organizaci, pro kterou pracují, věří ve smysluplnost dobrovolnické práce a také v to, že díky své práci šíří dobré myšlenky.

Výstrahou pro každou organizaci by měli být ti dobrovolníci, kteří jsou osamělí a z toho pramení jejich touha po přátelství, mají pocit své vlastní nenahraditelnosti a důležitosti, anebo je vede touha obětovat se, protože prožili osobní neštěstí a neví, jak si s ním poradit. V těchto případech snaha pomoci pouze zakrývá skutečnost, a to touhu mít moc nad někým jiným, touhu po uznání apod. Pokud jsou tyto nebezpečné motivy velmi silné nebo se kombinují dohromady, může dobrovolník svým chováním silně poškodit svěřeného klienta a také rozladit vztahy celého dobrovolnického týmu. (Tošner, Sozanská, 2002)

PRAKTICKÁ ČÁST

5 NESTÁTNÍ SOCIÁLNÍ POMOC

5.1 Mezilidská sociální pomoc

Problémy zdravotně postižených lidí, chod neziskových a kulturních organizací jsou v současné době bohužel na okraji zájmu českých politiků a dalších představitelů země. Po sametové revoluci se naštěstí změnil postoj vedení země ke zdravotně postiženým spoluobčanům a přestali být zavíráni do skrytých ústavů postavených téměř mimo civilizaci, aby nebyli ostatním zdravým jedincům „na očích“. Pro zkvalitnění jejich života ale stát v současné době dělá nejnutnější minimum a spoléhá se na solidaritu ostatních lidí. Zdravotně postižení jsou odkázáni nejenom na psychickou, ale hlavně finanční podporu svých blízkých, přátel, popř. spoluobčanů se sociálním cítěním, kterým není život druhých lhostejný. Je téměř na denním pořádku, že pokud se hlavně mladá rodina, popř. svobodná matka se zdravotně postiženým dítětem dostane do pro ni neřešitelné finanční situace, požádá o pomoc sdělovací média a ukáže celé zemi, v jak svízelné situaci se nachází. Poté následuje, naštěstí s železnou pravidelností, vlna zájmu soucitných lidí, kteří nabízí a opravdu poskytují takovým spoluobčanům finanční pomoc.

Za sociální pomoc lze také považovat například akci Rádía Impulz Pošli to dál, kde lidé zveřejňují příběhy potřebných a snaží se oslovit ostatní spoluobčany k vytvoření tzv. řetězce, kterým se k těmto lidem pomoc dostane. Webová stránka nyní obsahuje kolem 850 žádostí o pomoc. Některá přání už byla splněna. Jako příklad bych uvedla přání, které zveřejnila zdravotně postižená invalidní důchodkyně osmatřicetiletá Renata V. Poprosila o to, aby její osobní asistentce, která za ní denně dojíždí, bylo změněno auto na plynový pohon, protože při neustále se zvyšujících cenách benzínu musela osobní asistentka (samoživitelka) doplácet na benzín ze svého. Žádosti vyhověl majitel autoservisu z Přerovska, který si i přes velkou vzdálenost pro auto osobní asistentky přijel, ve své dílně ho přestavěl na plynový pohon a odvezl asistence zpátky. Vše bezplatně, bez nároku na jakýkoliv honorář nebo poskytnutí reklamy v rádiu.

Velmi populární a celorepublikově hojně rozšířený způsob nezištné vzájemné sociální pomoci mezi obyčejnými lidmi je sběr plastových uzávěrů od plastových láhví. Je mnoho škol, jejichž žáci adoptovali na dálku dítě z chudé africké země a sběrem těchto plastových uzávěrů vydělávají na jeho školné a obživu. Mnohokrát už také byly zveřejněny výzvy zoufalých rodičů postiženého dítěte s prosbou o sběr těchto uzávěrů. Většina rodičů nemá finanční prostředky na to, aby mohlo dítě rehabilitovat a zlepšovat svůj zdravotní stav v lázních. Proto se snaží sběrem těchto uzávěrů finanční prostředky získat. Na rozdíl od školného a finančních prostředků na obživu pro jedno dítě v chudé zemi je sběr uzávěrů s cílem zaplatit lázeňský pobyt pro postižené dítě a jeho matku během na velmi dlouhou trať. Finanční prostředky potřebné např. pro africké dítě se pohybují v řádech stokorun měsíčně, cena průměrného rehabilitačního lázeňského pobytu se pohybuje kolem 100 000 Kč. Při ceně 6,50 Kč za jeden kilogram těchto uzávěrů je jich potřeba 15 tun, tedy jeden kamion, aby byl účel splněn.

5.2 Loterijní průmysl

Až do konce roku 2011 se zdravotně postižení spoluobčané, občanská sdružení, vzdělávací instituce, sportovní zařízení, kulturní zařízení, senioři, zdravotnická zařízení, charity a církve, jejichž životní náklady, náklady na léčbu, ozdravné pobyty nebo náklady na chod organizace převyšovaly jejich možnosti, mohli obracet na společnosti působící v loterijním průmyslu, popř. na nadace s žádostí o dotace.

Pro loterijní společnosti totiž tehdy platil Zákon č. 202/1990 Sb. o loteriích a jiných podobných hrách, který v § 16 umožňoval loterijním společnostem použít část výtěžku na veřejně prospěšné účely, bylo-li tak uvedeno v povolení vydaném Ministerstvem financí. Přesné znění § 16:

„Použití části výtěžku loterie a jiné podobné hry

- 1) Část výtěžku z loterií a nebo jiných podobných her podle § 2 a § 50 odst. 3 lze použít pouze pro veřejně prospěšný účel uvedený v povolení.*
- 2) Souhlas k jinému použití části výtěžku může být udělen povolujícím orgánem na základě odůvodněné žádosti provozovatele, nebo bylo-li provozování loterie nebo jiné podobné hry zrušeno.*
- 3) Příjemce odvodu části výtěžku z loterií nebo jiných podobných her je povinen provozovateli doložit užití těchto prostředků pro veřejně prospěšný účel*

uvedený v povolení, a to nejdéle do 90 dnů po skončení účetního období nebo vyúčtování hry.

- 4) Provozovatel je povinen údaje uvedené v odstavci 3 předložit orgánu, který loterii nebo jinou podobnou hru povolil, v případě provozovatele her podle § 2 písm. e) rovněž příslušnému orgánu státního dozoru, a to nejdéle do 15 dnů po obdržení údajů.*
- 5) V případě porušení povinnosti stanovené v odstavci 3 může orgán, který loterii nebo jinou podobnou hru povolil, použití části výtěžku na veřejně prospěšný účel změnit.“ (Kramář, Hušák, 2006, s.26)*

Některé loterijní společnosti využily této možnosti odvádět část výtěžku na veřejně prospěšný účel a prostřednictvím nadací, zřízených k tomu účelu, tyto peníze potřebným poskytovali buď přímo nebo prostřednictvím vyhlášených grantů.

5.3 Nadace

Proto také v roce 2000 vznikla na uherskohradištsku Nadace Děti-Kultura-Sport a hlavním důvodem jejího vzniku byla potřeba pomáhat nejenom nemocným dětem, ale také dětem zdravým. Už od svého vzniku nadace shromažďovala finanční prostředky z loterijního průmyslu, aby tak mohla zabezpečit sociální a zdravotní potřeby dětí a mládeže, podporovat jejich rozvoj v oblasti kultury, sportu a také vzdělání. Nadace za dobu své činnosti poskytla pomoc stovkám jednotlivců a organizací, kteří jsou ne vlastní vinou odkázáni na otevřenou náruč a srdce jiných. Organizací a institucí podporovaných nadací bylo skutečně velmi mnoho. Darovací smlouvy s Nadací uzavíraly mimo jiné mateřské a základní školy, umělecké školy, dětské domovy, domy dětí a mládeže, folklorní soubory, svazy tělesně postižených, nemocnice, muzea, knihovny, sportovní oddíly, církve, divadla, charity apod. Kromě darů výše uvedeným institucím Nadace vyhlášovala 5 grantových programů. Od roku 2008 byl každý z těchto grantů dotován částkou 5 milionů korun. Hlavním posláním Nadace byla podpora těch projektů, které přispívají ke zdravému duševnímu i tělesnému rozvoji dětí a mládeže. Byly podporovány hlavně ty projekty, které ať už přímo nebo nepřímo podporovaly zlepšení mnoha různých druhů komunikace těch skupin dětí a mladých lidí, kteří jsou ve společnosti jakkoli znevýhodněni. Nadace si také kladla za cíl zachování kulturních tradic jihovýchodní Moravy a obnovovat zchátralé památky. Pomáhala také humanizovat zdravotnická zařízení a vytvářet útulná nemocniční

prostředí, která kladně působí na psychiku především malých nemocných dětí, které se tak snadněji srovnávají s mnohdy dlouhým pobytem v nemocnicích.

5.3.1 Cíle nadace

Základní cíle nadace:

- pomoc při vyrovnávání šancí u dětí a mládeže se sociálním a zdravotním znevýhodněním
- pomoc při přípravě a realizaci kvalitních aktivit zaměřených na volný čas dětí a mládeže
- pomoc při řešení komunikačních problémů dětí a mládeže s cílem zabránit jejich sociální okluzi – vyloučení ze společnosti
- podpora rozvoje zdravotně či sociálně handicapovaných dětí a mládeže, které projevují mimořádné nadání v oblasti umění, kultury, sportu či odborné činnosti
- pomoc malým i větším pacientům překonat strach a stesk po domově v dětských zdravotnických zařízeních
- podpora mateřských škol, základních škol, středních škol, vysokých škol, odborných učilišť, speciálních mateřských a základních škol
- pomoc v činnosti a aktivitách dětí a mládeže v dětských domovech, domech dětí a mládeže a všem organizacím zabývajícím se zájmovou činností dětí a mládeže, knihovnám
- pomoc starým a přestárlým spoluobčanům
- podpora a zkvalitnění zdravotnických zařízení v okolí, napomáhání v činnosti sociálních ústavů
- podpora v zájmové činnosti při církvích, při renovacích církevních památek, investičních projektech týkajících se rekonstrukcí církevních památek apod.

5.3.2 Nadační granty

Z poslední veřejně dostupné Výroční zprávy z roku 2010 vyplývá, že Nadace v tomto roce zaznamenala obrovský rozmach a to díky obrovskému růstu příspěvků od svých dárců. Nadace v tomto roce vyhověla opravdu vysokému počtu žadatelů, uspokojeno jich bylo 1700 a na veřejně prospěšné účely bylo celkově uvolněno necelých 283 milionů korun. Nadace měla v té době velmi propracovanou koncepci vyhodnocování žádostí, takže dokázala zodpovědně vyhodnotit z tisíců žádostí ty nejvíce smysluplné a efektivní. Všechny kladně vyhodnocené žádosti byly zpečetěny darovací smlouvou, ve které byla přesně stanovena pravidla pro užití nadačního

příspěvku. Darování příspěvku bylo podmíněno zpětným doložením vyúčtování všech darovaných finančních prostředků. Všechny příspěvky musely pro větší transparentnost probíhat přes bankovní účet. Kromě již v roce 2010 tradiční grantové politiky nebo podpory regionální lidové kultury Nadace více směřovala svou pozornost na problematiku veřejného zdraví a podporu zdravotnických zařízení. Zájem nadace se více orientoval na prevenci a vlastní léčbu dětí a mládeže a také seniorů, což jsou skupiny obyvatelstva, které zasluhují zvýšenou péči.

V roce 2010 nadace také vyhlásila 5 tematicky zaměřených grantů dotovaných po pěti milionech korunách. Nadace zaevidovala celkem 1505 žádostí o dotaci v celkové výši 85 milionů korun.

Grant kulturní byl grantem v roce 2010 nejdéle poskytovaným a zažádaly o něj neziskové organizace, občanská případně jiná sdružení, příspěvkové organizace, fyzické osoby, obecní a městské úřady celého Zlínského kraje. Tyto organizace zažádaly o finanční podporu kulturních projektů, které zahrnovaly folklor, hudbu, divadlo, výtvarné umění a literaturu. Nadací bylo přijato 399 žádostí v celkové výši 23 686 217 Kč. Nadace v souladu s pravidly rozhodla kladně ve prospěch 218 žadatelů, kterým poskytla 5 000 000 Kč.

O Grant sportovní zažádaly sportovní organizace, sportovní jednoty, sportovní oddíly, příspěvkové organizace, neziskové organizace, občanská sdružení, fyzické osoby, obecní a městské úřady celého Zlínského kraje. O Grant žádalo tradičně nejvíce žadatelů, v roce 2010 to bylo celkem 396 žádostí v celkové výši 20 750 372 Kč. Nadace v souladu s pravidly rozhodla kladně ve prospěch 262 žadatelů, kterým poskytla 5 000 000 Kč.

Grant pro podporu školství oslovoval mateřské školy, základní školy, střední a vysoké školy, střední odborná a odborná učiliště, speciální mateřské a základní školy, církevní školy, základní umělecké školy, občanská sdružení, domy dětí a mládeže, dětské domovy a mateřská centra celého Zlínského kraje. O grant zažádalo 356 žadatelů, jejichž projekty by pokrylo 14 695 101 Kč. Nadace v souladu s pravidly rozhodla kladně ve prospěch 258 žadatelů, kterým poskytla 5 000 000 Kč.

Grant sociální a zdravotní poskytoval finance nemocnicím, sociálním ústavům, neziskovým organizacím, příspěvkovým organizacím, občanským sdružením a zdravotně postiženým fyzickým osobám celého Zlínského kraje. Grant pomáhal obyvatelům Zlínského kraje od roku 2006 zmírnit jejich tíživou sociální a zdravotní situaci a také o něj byl každoročně velký zájem. V roce 2010 nadace zaevidovala 218 žádostí, které zahrnovaly projekty v celkové výši 12 209 268 Kč. Nadace v souladu s pravidly rozhodla kladně ve prospěch 180 žadatelů, kterým poskytla 5 000 000 Kč.

Grant církevní sloužil pro pokrytí potřeb všech církví sdružených v České biskupské konferenci a Ekumenické radě církví České republiky Zlínského kraje. Grant nejvíce pokrýval projekty rekonstrukcí kostelů a jiných církevních památek. V roce 2010 nadace zaevidovala 136 žádostí, které zahrnovaly projekty v celkové výši 14 097 251 Kč. Nadace v souladu s pravidly rozhodla kladně ve prospěch 115 žadatelů, kterým poskytla 5 000 000 Kč. (Výroční zpráva Nadace Děti-kultura-sport, 2010)

Z výše uvedeného je patrné, že obyvatelé Zlínského kraje byli s vyhlásováním grantů a tím i možností, jak získat chybějící peníze, obeznámeni a také této možnosti hojně využívali.

5.4 Změna loterijního zákona

Od 1. 1. 2012 byl však zákon po vleklých tahanicích novelizován, § 16 byl zcela zrušen a byl nahrazen § 41i:

„Rozpočtové určení odvodu

- (1) Část odvodu z loterií a jiných podobných her ve výši dílčího odvodu z výherních hracích přístrojů a jiných technických herních zařízení je*
- a) 20 % příjmem státního rozpočtu*
  - b) 80 % příjmem rozpočtů obcí.*

- (2) Procento, kterým se jednotlivé obce podílejí na části odvodu podle odstavce 1 písm. b) jednotlivého poplatníka odvodu, se stanoví v závislosti na poměru průměrného počtu povolených přístrojů a zařízení tomuto poplatníkovi umístěných na území dané obce v jednotlivých dnech*

odvodového nebo zálohového období k celkovému průměrnému počtu povolených přístrojů a zařízení tomuto poplatníkovi v těchto dnech.

(3) Odvod z loterií a jiných podobných her s výjimkou části odvodu podle odstavce 1 je z

a) 70 % příjmem státního rozpočtu

b) 30 % příjmem rozpočtů obcí.

(4) Procento, kterým se jednotlivé obce podílejí na části odvodu podle odstavce 3 písm. b), se stanoví obdobně jako procento, kterým se obce podílejí na procentní části celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob podle zákona upravujícího rozpočtové určení daní s tím, že se postupuje podle vyhlášky k provedení tohoto zákona účinné od 1. září odvodového období; do nabytí účinnosti této vyhlášky se postupuje podle účinné vyhlášky.” (Ministerstvo financí, Zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění účinném od 1.1.2012., http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/loterie_67153.html, 6.3.2013)

Z výše uvedeného vyplývá, že jediným příjemcem výtěžku z loterijního průmyslu je stát a obce a je na rozhodnutí státu, kolik finančních prostředků „ze svého“ pošle obcím a je na obcích, kolik peněz vyčlení pro potřebné. Ne všichni potřební ale ví, že mohou o finanční prostředky obce žádat a pokud jsou s touto skutečností obeznámeni, tak mnohdy neví jak a kde žádat.

6 ORGANIZACE OVLIVNĚNÉ ZMĚNOU ZÁKONA

Rozhodla jsem se proto zjistit, jak změna Loterijního zákona zasáhla všechny, kteří finanční prostředky z loterijního průmyslu využívali, popř. byli na těchto prostředcích závislí.

Na základě znalosti organizací ve Zlínském kraji jsem oslovila ty, u kterých byl vysoký předpoklad, že o tyto granty v minulosti žádaly a bylo jím vyhověno. Mailem jsem těmto organizacím a také 2 jednotlivcům zaslala těchto pět otázek s žádostí o jejich zodpovězení:

- 1) *Byli jste do roku 2012 příjemci části výtěžku z loterijních společností určených na veřejně prospěšné účely?*
- 2) *Jestli ano, byli jste pravidelnými příjemci těchto financí nebo jste je dostávali nárazově?*
- 3) *V jaké výši (stačí řádově, popř. v %) se tato částka ročně pohybovala?*
- 4) *Nač byla tato částka nejvíce využívána?*
- 5) *Způsobila Vám změna zákona finanční či jakékoliv jiné problémy? V případě, že ano, můžete uvést jaké?*

Z 27 celkově zaslanych mailů s dotazy jsem obdržela 10 odpovědí. Jejich odpovědi zpracovávám zvlášť po organizacích a na závěr je zpracována odpověď jednotlivce.

6.1 Centrum Akropolis Uherské Hradiště

Rodinné, vzdělávací a dobrovolnické centrum Akropolis je občanským sdružením, které patří mezi nestátní neziskové organizace. Hlavním posláním je poskytovat rodičům hlavně s malými dětmi a lidem, kteří pečují o sobu blízkou, způsob, jak aktivně využít volný čas. Maminkám poskytuje další vzdělávání, které jim má usnadnit návrat do pracovního procesu po mateřské, popř. rodičovské dovolené. Sdružení zajišťuje vzdělávání a doškolování klientů, vytváří programy distančního

vzdělávání, jehož cílem je zvýšit možnosti klienta při získávání nového pracovního místa. V době konání těchto kurzů sdružení zajišťuje kvalitní péči o děti klientů. Sdružení také aktivně pomáhá klientům při vyhledávání zkrácených pracovních úvazků tím, že aktivně spolupracuje s orgány státní správy a nabídky a poptávky těchto pracovních nabídek zveřejňuje na svých webových stránkách. Dětem sdružení poskytuje prostor pro využití volného času a vzájemné setkávání a poznávání se tím, že pravidelně organizuje aktivity pro děti. Jsou to různé kroužky, pohybové a sportovní kurzy, výtvarné kurzy, jazykové kurzy. Sdružení také pravidelně organizuje letní a jarní příměstské tábory. Další aktivitou sdružení jsou poradny – pracovní právní, sociálně právní, pro pěstouny a poradna nutriční. Celkově lze říct, že sdružení svým prostřednictvím aktivně zlepšuje kvalitu života především rodičů a dětí na Uherskohradištsku. (Informační brožura Centrum Akropolis Uherské Hradiště)

Sdružení bylo v minulosti aktivním příjemcem financí z loterijního průmyslu, které mu umožňovaly aktivně organizovat kurzy dle vlastní úvahy a plně se rozvíjet. Vedení sdružení reagovalo na výzvy loterijních společností o přidělení finančních částek pravidelně a bylo úspěšné v téměř každé výzvě. Částky, které vedení dostávalo, se pohybovaly v rozmezí od 5 000 do 100 000 korun ročně, záleželo na okamžitých potřebách sdružení. Finanční prostředky byly ve většině případů rovnoměrně rozděleny tak, aby podporovaly aktivity centra jako celku. Nyní, po změně zákona, má sdružení problémy převážně s kofinancováním projektů, které musí zajistit získáváním financí z jiných zdrojů a ne vždy je úspěšné. Celkově lze tedy říct, že chod sdružení je omezen tím, že se nemůže spolehnout na pravidelnost získávání potřebných prostředků a musí se jich domáhat přes státní úředníky, oslovovat sponzory a hledat dobrovolníky, kteří by pracovali jako vedoucí kroužků zdarma.

6.2 Slovácké muzeum Uherské Hradiště

Slovácké muzeum v Uherském Hradišti patří mezi jedno z nejprestižnějších muzeí v Čechách a na Moravě. Toto výsadní postavení si získalo nejenom svým stářím, ale také množstvím a kvalitou svých sbírkových předmětů a pracovními výstupy, kterými upoutává pozornost laické i odborné veřejnosti. Slovácké muzeum není žádným typickým vlastivědným zařízením. Už od svého vzniku se orientovalo na etnografii a archeologii, později také na výtvarné umění a historii. Stalo se spíše regionální institucí a to hlavně tím, že se výzkumný a sběratelský záměr orientoval na celou oblast Slovácka. V době svého vzniku bylo Slovácké muzeum malé kulturní

zařízení, ze kterého se postupem času díky nadšení a obětavému úsilí vlastenecky a regionálně zaměřených zaměstnanců stala vysoce odborná instituce, kterou lze rozčlenit do 6 tematických celků. Prvním je hlavní budova Slováckému muzea, postavená ve Smetanových Sadech v Uherském Hradišti, ve které je umístěna expozice Slovácko a kde jsou pořádány archeologické, národopisné a historické výstavy. S výtvarným uměním z oblasti jihovýchodní Moravy a s dalšími uměleckými díly našich i cizích autorů se lze seznámit v Galerii Slováckému muzea na Otakarově ulici v Uherském Hradišti. Velmi navštěvovaným a laickou i odbornou veřejností velmi ceněným je Památník Velké Moravy, ve kterém najdeme expozice, které dokumentují důležitou část historie naší země. Dvě zemědělské usedlosti, které jsou památkami lidového stavitelství, v obci Topolná ukazují návštěvníkům původní lidové bydlení a kovářství. Národní kulturní památky, ve kterých si lze prohlédnout rekonstruované základy chrámových staveb z doby Velké Moravy jsou v Uherském Hradišti, Starém Městě, Modré u Velehradu a Osvětimanech. Poslední, návštěvníky velmi vyhledávaná a oblíbená expozice, je Letecké muzeum v Kunovicích, ve kterém je umístěno 22 historických letadel a vrtulník Mi-4. (Slovácké muzeum, Objekty a expozice, <http://www.slovackemuzeum.cz/doc/10/>, 12.2.2013)

Slovácké muzeum ke svému chodu také využívalo financí z loterijního průmyslu. Dotace od loterijních společností dostávalo pravidelně, ročně a pohybovaly se ve stovkách tisíc korun. Finanční prostředky vedení muzea využívalo na nejrůznější činnosti. V případě potřeby byly využity na nákup sbírkových předmětů, které jsou vystaveny v expozicích a slouží tak nejširší veřejnosti. Z dotací se také pořádaly výstavy jako například Papírové vystříhávané betlémy, Umění a přitažlivost, Za skvosty pravěku a Velké Moravy apod. Také mohly být vytištěny prospekty a vydány publikace Slovácko – společenský sborník nebo kniha fotografií Na paletě krojů. Kulturní a vzdělávací akce nejenom pro školy, ale i pro širokou veřejnost mohly být pořádány bezplatně nebo pouze za symbolické vstupné. V době konání Slavností vína bylo celé Slovácké muzeum ve Smetanových sadech otevřeno všem zájemcům zcela bezplatně. Nyní jsou dle sdělení vedení muzea všechny tyto aktivity výrazným způsobem omezeny, finanční prostředky poskytnuté státem jsou použity na běžný chod muzea a na výše uvedené aktivity finance často nezbývají.

6.3 Canisterapeutické centrum Zlín

Výraz Canisterapie se skládá se slov Canis = pes a terapie = léčba.

Canisterapie se ve světě rozvinula v 50. letech minulého století a v České republice dosáhla nejvyššího rozvoje po roce 1990. Už před půlstoletím si totiž sociologové všimli, že péčí o domácí zvířata se nejenom zlepšuje životní styl venkovanů, ale i jejich zdravotní stav v porovnání se stejně starými spoluobčany ve městech. Odborníci z řad psychologů, psychiatrů a neurofyziologů použili tyto poznatky a vsunuli do denního režimu pravidelný a cílevědomý kontakt se živými zvířaty, který se stal součástí komplexní léčby. V současné době je canisterapie využívána hlavně k řešení citových, psychologických a sociálně integračních problémů.

Canisterapie probíhá pod přímým vedením canisterapeuta a v aktivní spolupráci se zaměstnanci zařízení, ve kterých terapie probíhá. Canisterapie se dle potřeb klientů dělí na skupinovou nebo individuální. Pro pejsky je canisterapie velmi náročná a vyčerpávající a to zvláště při práci s mentálně a tělesně postiženými dětmi, kdy pes pomáhá při rehabilitačním cvičení s dítětem a při rozvíjení jeho jemné a hrubé motoriky. Pejsek pomáhá dětem sblížovat se s okolím, podporuje jejich komunikativnost a rozvíjí jejich fantazii. Dává dětem také pocit jistoty a ochrany, stává se jejich důvěrníkem, kamarádem a věrným společníkem. U tělesně postižených jedinců se canisterapie využívá především k rehabilitaci. Tělesně postižení jedinci jsou pejskem motivováni ke cvičení a pejsek se jím stává prostředníkem k lepší komunikaci s okolím. Tím, že postižený spolupracuje s pejskem, odvádí se tak pozornost od jeho vlastních potíží a prolamuje se bariéra osamělosti.

Canisterapie se dále využívá u smyslového postižení a to hlavně u nevidomých, kdy se využívá jak pejsků canisterapeutických, tak asistenčních. Dále také u autismu, epilepsie, psychiatrických a psychologických onemocnění a logopedických problémů. Jako příjemné zpestření stereotypního dne také pejsci působí v domovech důchodců, kde seniorům přináší nejenom příjemné rozptýlení, ale nabízí jim také přátelství, lásku, pocit vzájemné potřebnosti a respekt. (Canisterapeutické centrum Zlín, *Co je to canisterapie*, <http://www.canisterapie-zlin.cz/canisterapie.php>, 12.2.2013)

Canisterapeutické centrum ve Zlíně také odpovědělo pozitivně na dotaz, zda byli příjemci finančních prostředků z loterijního průmyslu. Dotace dostávali velmi pravidelně, účastnili se všech vyhlášených grantů a jejich žádosti bylo vždy vyhověno.

Částka se pohybovala v desetitisících, nejčastěji mezi 30 000 – 50 000 korunami. Částka byla každoročně využívána částečně na chod sdružení a hlavně na nákup kvalitních psích granulí, zajišťujících pejskům zdravou a přiměřenou stravu. Přestože ztráta výše uvedené částky chod sdružení jako takového neochromila, způsobuje velké problémy s krměním psů. Sdružení částka v rozpočtu chybí znatelně, sdružení hledá sponzory a hlavně dobrovolníky, kteří by svými dary pejskům přilepšili a ti tak zůstali na stejné úrovni, jako před změnou zákona.

6.4 Handicap Zlín

Handicap Zlín je občanské sdružení, které bylo založeno v roce 1992 pro potřeby zdravotně postižených osob žijících na území města Zlín. Mezi základní poslání sdružení patří podpora pracovních a společenských aktivit osob se zdravotním postižením, úsilí o zlepšení jejich životních podmínek a hledání cest, jak bourat bariéry mezi lidmi. Handicap Zlín pokrývá zvláště sociální a další následné služby jako je osobní asistence, klub dětí a mládeže, dopravní služby, půjčování kompenzačních pomůcek, sportovní klub a základní sociální poradenství. Handicap Zlín je také provozovatelem dobročinného obchodu Dobroděj. Handicap Zlín, jako nestátní nezisková organizace, ročně poskytuje sociální a návazné služby 70 – 80 uživatelům a také organizuje různé zájmové programy pro zhruba 80 – 90 osob. Organizace také zajišťuje dopravní služby postiženým a zastřešuje půjčovnu rehabilitačních a kompenzačních pomůcek. Klub dětí a mládeže nabízí pro více jak 80 dětí aktivní využití volného času. Volný čas tady tráví děti s dětskou mozkovou obrnou, se zrakovým postižením, s epilepsií, s mentálním postižením, vozíčkáři a děti s kombinovaným postižením. V klubu panuje velká snaha o integraci v rámci všech aktivit klubu, takže volný čas sem přicházejí trávit také zdraví sourozenci a kamarádi výše uvedených dětí. Děti společně vybírají z mnoha zájmových kroužků, které probíhají celoročně anebo sezónně, z mnoha táborů a jednorázových nebo víkendových akcí. Kolektiv, který o děti pečuje, je složen z rehabilitačních a výchovných pracovníků, lékařů, osobních asistentů a instruktorů. Všichni výše uvedení pracují jako dobrovolníci, bez nároku na finanční ohodnocení, na úkor svého volného času a svých dovolených. Nezištná pomoc dobrovolníků je využita i při výletech handicapovaných klientů po krásách české země. Bezbariérových dopravních prostředků je málo a proto je potřeba nejenom nadšení, ale i síla dobrovolníků, aby si výlety zdravotně postižení mohli užít. Organizace také disponuje upraveným automobilem pro přepravu imobilních osob, kterým nabízí za pomoci

asistentů převoz na lékařské vyšetření, popř. na úřady. Automobil je vybaven speciální nájezdovou plošinou s kotvicím systémem, takže umožňuje, aby klient během přepravy seděl pohodlně a s jistotou na svém vozíku.

Organizace Handicap Zlín také každoročně zasílala nadaci projekt se žádostí o grant. Roční příspěvek, na který organizace zpracováním svých projektů dosáhla, se pohyboval kolem 250 000 Kč. Částka byla nejvíce využita pro výše uvedené účely, a to pro potřeby Klubu dětí a mládeže a pro dopravní služby pro imobilní klienty. Přestože je částka, kterou teď Handicap Zlín postrádá, značná, chod jako takový ohrožen není. Přesto musela organizace omezit počet akcí a výletů pořádaných pro handicapované děti a také je potřeba nyní hledat další, nové zdroje financí, aby úroveň péče o klienty byla zachována. Tento čas, který nyní pracovníci a vedení organizace musí věnovat shánění sponzorů, mohl být smysluplněji věnován rozvoji organizace a dalšímu zvyšování poskytovaných služeb. Díky změně zákona nemohla organizace upravit další auto pro imobilní klienty a ani nemohla být provedena plánovaná rekonstrukce přesluhující nájezdové plošiny u auta stávajícího. (Informační brožura Handicap Zlín)

6.5 Klub seniorů Uherské Hradiště

Většina lidí v průběhu svého života žije v příjemném rodinném prostředí, obklopena láskou a péčí ostatních členů rodiny, kteří si nejenom projevují vzájemnou lásku a náklonnost, ale také se psychicky, morálně a mnohdy také finančně doplňují či podporují. Změny mnohdy nastávají s věkem spoluobčanů, kdy se z produktivních občanů stávají důchodci, často postižení mnoha nemocemi souvisejícími se stářím, kteří (ať už shodou nepříjemných okolností nebo rozhodnutím ostatních členů rodiny) zjistí, že zůstali na všechno sami. Senioři se tak ocitají v situaci, kdy se pro ně jejich finanční situace stává neúnosnou, starobní důchod mnohdy pokryje pouze základní potřeby těchto spoluobčanů a nezbyvají jim finance např. na léčebné pobyty, popř. jakýkoliv kulturní život. I s cílem vyhnout se pocitu samoty a beznaděje se senioři sdružují v klubech seniorů, které aktivně pracují po celé republice a kromě různých druhů pomoci a rad nabízí seniorům sdružování se v kolektivech a zmírnění tak pocitu osamocení.

Oslovila jsem i předsedkyni Klubu seniorů v Uherském Hradišti, která ve své odpovědi potvrdila, že také Klub seniorů Uherské Hradiště v posledních letech aktivně žádal o dotace ze sociálního grantu. Podpora byla seniorům poskytována ve dvou

rovinách. Klub dostával finanční dotace z grantů, které byly použity na sportovní aktivity, přednášky a například na nákup tiskárny a osobního počítače a pohybovala se v desetitisících. Co ale senioři cenili nejvíce, byly regenerační pobyty, které pro seniory Nadace pořádala. Náklady se pohybovaly ve statisících, většinou se pobytů účastnil plný autobus seniorů, kteří při lázeňském pobytu měli zajištěno ubytování, plnou penzi, procedury, termální bazény a kulturní aktivity. Nyní, po změně zákona, senioři o tyto pobyty přišli zcela a co se týká ostatních aktivit, od některých původně plánovaných záměrů musel Klub upustit úplně anebo volí takové, které zvládají s minimem peněz z členských příspěvků. Klub zatím ani neobdržel finanční prostředky, které v minulosti dostával od radnice, ze kterých se hradí pronájem kanceláře nebo sálů k pořádání kulturních akcí. Letos Klub seniorů v Uherském Hradišti pracuje už patnáctým rokem a plánoval oslavit svou činnost v místním Kulturním klubu, bohužel akce pravděpodobně neproběhne, protože na její organizaci nejsou finanční prostředky.

6.6 Mateřská škola Svatováclavská Uherské Hradiště

Mateřská škola Uherské Hradiště zastřešuje celkem 9 mateřských škol sídlících na různých místech v Uherském Hradišti. Každá mateřská škola má svůj propracovaný jedinečný a originální Školní vzdělávací program. Jedna škola má například program Zdravé mateřské školy, další je Mateřská škola s křesťanskou výchovou nebo Mateřská škola ve vzdělávacím programu Marie Montessori, který se stává v poslední době stále více populárnější nejenom mezi pedagogy, ale také mezi rodiči. Výuka touto metodou se liší tím, že dítě nepostupuje podle rytmu učitele anebo je učitelem vedeno. V Montessori třídě výuka postupuje individuálně, podle toho jak si dítě udává tempo, dítě má volnost a snahou učitele je, aby samo objevovalo. Dítě si samo volí oblast, ve které pracuje, samo si vybere místo pro práci, nepracuje na daný povel, pracuje buď samo, nebo ve dvojici nebo skupině, podle toho, jak je mu příjemné. Svobodná volba ale určitě neznamená, že dítě nekontrolovatelně střídá různé činnosti bez ukončení nebo nedělá činnost žádnou. Dítě si činnost zvolit musí a učitel jeho činnost koordinuje a motivuje ho. Až si dítě činnost vybere, je jeho povinností ji dokončit. (Propagační a informační leták Mateřské školy Uherské Hradiště)

Dle sdělení ředitelky Mateřské školy i toto zařízení se pravidelně ucházelo o vyhlášené granty a finanční částky dostávalo od Nadace pravidelně. Částky se dohromady pohybovaly kolem 300 000 korun ročně a sloužily hlavně ke kvalitnímu vybavení tříd v mateřských školách, k zajištění pomůcek potřebných k výše uvedeným

směrům ve třídách. Nemalé částky byly také upotřebeny na rekonstrukce a další údržbu školních zahrad. V současné době je chybějících 300 000 Kč pro školu velký problém. V loňském roce byly na zahradách provedeny pouze minimální údržby a vedení školy musí hledat i v dnešní těžké ekonomické situaci nové sponzory anebo dobrovolníky, aby udržela kvalitu všech 9 školek na úrovni.

6.7 Diakonie středisko Cesta Uherské Hradiště

Hlavním posláním Diakonie Českobratrské církve evangelické je organizace, zajišťování a poskytování zdravotní, sociální a pastorační péče lidem, kteří se v důsledku zdravotního stavu, věku, osamocení, nemoci či ohrožení ocitli v nepříznivé životní situaci. Péče, která je poskytována v tomto zařízení směřuje klienty k tomu, aby žili důstojným způsobem života. Středisko Cesta uherském Hradišti vzniklo v roce 1997, o rok později zahájil svůj provoz denní stacionář. O ranou péči byla služba rozšířena v roce 2009. Za dobu více jak patnáctileté činnosti si středisko Cesta získalo své pevné místo mezi sociálními službami poskytovanými na Uherskohradištsku. Hlavním důvodem je bezesporu jedinečné zaměření na klienty se středně těžkým a těžkým mentálním nebo kombinovaným postižením. Ve středisku Cesta obětavě pracuje 10 stálých zaměstnanců, kteří svým laskavým a odborným přístupem zpříjemňují život v průměru patnácti klientům. Služba je poskytována formou denního stacionáře a díky ní jsou naplňovány osobní cíle klientů a to hlavně na poli osvojování a následném upevňování dovedností zejména v oblasti sebeobsluhy. Díky tomu je dosahováno mnoha pozitivních změn v životě klientů. Cílovou skupinou jsou klienti mezi 7 a 26 lety, kteří trpí středním až hlubokým mentálním nebo kombinovaným postižením, kteří jsou závislí na pomoci a dohledu druhé osoby. Poradna rané péče poskytuje pomoc a služby rodinám dětí s mentálním pohybovým nebo kombinovaným postižením a také rodinám, jejichž děti jsou ohroženy nerovnoměrným vývojem. Hlavním cílem služby je pomoc a podpora v oblasti speciálně pedagogické, psychologické, sociální a zdravotní a podpora vývoje dítěte. Poradna také zprostředkovává potřebné konzultace s odborníky, pomáhá při výběru nejenom rehabilitačních pomůcek, ale i hraček, a tyto také nabízí k zapůjčení a to včetně odborné literatury. V prostorách střediska Cesta má své detašované pracoviště také Základní a Mateřská škola speciální, jejímž hlavním posláním je umožnit dětem díky alternativním formám možnost komunikace s okolím, co nejvyšší míru samostatnosti v sebeobsluze, zprostředkování základních poznatků o vnějším světě a celkovou socializaci. (Výroční zpráva Diakonie středisko Cesta)

Diakonie středisko Cesta žádalo o finanční prostředky pravidelně, bylo tedy také jejich příjemcem. Finanční prostředky získávalo nárazově, velmi záleželo na úspěšnosti a kvalitě podaných projektů. V průměru vycházela přijatá částka kolem sto tisíc ročně. Finanční prostředky byly použity např. na nákup pomůcek pro denní stacionář – částečně zaplatily zvedák pro přesun imobilních klientů. Dále byly z finančních prostředků nakoupeny didaktické a rehabilitační pomůcky pro Poradnu rané péče a také byly uhrazeny pobytové programy pro klienty této poradny a jejich rodiče. Finanční prostředky byly také použity na uhrazení tzv. muzikoterapie. Přestože finanční prostředky neohrožují existenčně chod střediska, své problémy opět způsobily, a to v omezení jak nákupu speciálních didaktických a rehabilitačních pomůcek pro klienty, tak i v omezení četnosti pořádání muzikoterapie. Vedení společnosti ale vždy kladlo na získávání finančních prostředků pro své klienty veliký důraz a o to víc v tom pokračuje i teď. Každoročně je pořádán Kloboukový bál a módní přehlídka Hvězdy a móda, jejichž veškerý výtěžek náleží Diakonii středisko Cesta. Všechny předváděné modely do přehlídky bezplatně zapůjčují butiky, výtvarníci a návrháři z Uherského Hradiště a blízkého okolí a předvádí je známé osobnosti nejenom z regionu, ale také celé republiky. V minulosti se také podařilo zorganizovat několik představení divadelních souborů z celé české republiky, herci účinkovali bez nároku na honorář a veškeré finanční prostředky získané z těchto akcí opět putovaly na konto Diakonie středisko cesta.

6.8 Svaz tělesně postižených Velehrad

Svaz tělesně postižených Velehrad také zastřešuje Svaz postižených civilizačními chorobami Velehrad a v současné době má kolem 240 členů. Hlavním posláním Svazu tělesně postižených je všestranná podpora specifických potřeb a zájmů nejenom svých členů, ale i ostatních tělesně postižených spoluobčanů bez ohledu na to, jak rozsáhlé jejich postižení je. K základním službám, které svaz poskytuje, patří sociální poradenství, dále aktivizační služby (sportovní, kulturní, vzdělávací, společenské nebo rukodělné aktivity, které pomáhají postiženým vyrovnat se s jejich složitou situací), půjčování kompenzačních pomůcek usnadňujících tělesně postiženým jejich život a také zajišťuje pro své členy rekondiční a rehabilitační pobyty. Svaz postižených civilizačními chorobami obhájí práva a zájmy osob dlouhodobě nemocných a seniorů, poskytuje svým členům odborné sociální poradenství a pořádá pro své chronicky nemocné členy ozdravné pobyty.

Organizační výbor zastřešující oba svazy byl pravidelným žadatelem o finanční prostředky ze zdravotního a sociálního grantu. Obdržené finanční prostředky se pohybovaly v desetitisících a ve většině případů byly použity na rekondiční pobyty členů svazu v blízkých luhačovických lázních. Mimo to ale svaz v minulosti několikrát obdržel další finanční prostředky mimo grantovou politiku na ozdravné pobyty členů v různých lázeňských městech nejenom v Čechách, ale i na Slovensku a dle sdělení výboru si členové svazů těchto pobytů velmi vážili a oceňovali je. V loňském roce se tyto pobyty pořádaly minimálně a bylo velmi těžké rozhodnout, který ze členů se jich bude moci zúčastnit. Organizační výbor ale neúnavně hledá dál možné sponzory a dárcy, díky kterým by se mohly tyto pobyty opět pořádat a zlepšily tak tělesně postiženým jejich situaci.

6.9 Sportovní škola Uherské Hradiště

Sportovní škola Uherské Hradiště je jednou z nejvyhledávanějších škol na uherskohradištsku a je vhodná jak pro chlapce, tak i dívky, kteří mají zájem o aktivní sport. Škola velmi úzce spolupracuje s oddíly lehké atletiky, ledního hokeje, kopané, floorbalu a také aerobiku. Škola v minulých letech prošla rozsáhlou rekonstrukcí a je plně modernizována. Patří k nejlépe umístěným školám v celé republice. V jejím okolí se nalézá nově otevřený aquapark s velkým plaveckým bazénem, fotbalový, atletický a zimní stadion, sportovní hala, šermířský sál, posilovny a také nově vybudované dopravní dětské hřiště. Na škole se již od třetí třídy povinně vyučuje anglický jazyk, později k němu přibývá jazyk volitelný. Vedením školy je také zabezpečena péče o žáky s poruchami učení, škola zaměstnává školního psychologa. Školu navštěvuje více než 530 žáků. Škola vede žáky ke zdravému životnímu stylu a snaží se eliminovat rizikové chování dětí na minimum.

Sportovní škola byla v minulosti také žadatelem o finanční prostředky z loterijního průmyslu. Pravidelně byla příjemcem desítisícových částek v rámci grantu sportovního a na podporu školství. Tyto finanční prostředky byly použity na nákup didaktických pomůcek a speciálních učebnic pro žáky a také z nich byly uhrazeny vzdělávací akce jak pro žáky, tak i učitele. Ze sportovního grantu bylo upraveno malé venkovní dětské hřiště, byly nakoupeny pingpongové stoly a další drobnější vybavení tělocvičny. Škola ale mimo tyto granty žádala o další finanční prostředky vždy s detailně propracovaným plánem na jejich využití. Škola tyto prostředky obdržela v letech 2009, 2010 i 2011 a výše těchto prostředků se pohybovala kolem

1 000 000 Kč za každý rok. Darované finance byly využity na poznávací a lyžařské zájezdy pro žáky, na vybudování velkého dětského hřiště v blízkosti školy a na celkovou modernizaci tělocvičny. Dle sdělení ředitele školy má absence těchto finančních prostředků jednoznačně vliv na tempo zlepšování podmínek a vybavenosti ve škole. Grantovou pomoc hodnotí jako opravdu velkou, protože z omezeného státního a provozního rozpočtu si škola může dovolit pořídit opravdu jenom to nejnnutnější.

6.10 Vanesska

Vanesska je dnes tříleté děvčátko žijící v regionu a trpící spinální svalovou atrofií, nemocí, která je geneticky podmíněna a patří mezi nemoci nervového systému. Spinální atrofie je nemoc vrozená a projevuje se tím, že u dítěte dochází k úbytku svalové hmoty. Podkladem je degenerativní chování motorických buněk. Projevuje se tak, že vymizí nebo jsou zcela nepřítomny reflexy, svaly jsou nedostatečně vyživovány, je sníženo napětí ve svalu, nemoc provází samovolné záškuby svalových vláken a fibrilace. Laicky řečeno - nemocný neovládá vlastní tělo.

Náklady na léčbu jsou vysoké. Ke zlepšení kvality života malých pacientů se používají různé typy inhalátorů, chodících pomůcek, speciálních kočárků a vozíků, rehabilitace. Ne všechny tyto pomůcky jsou však hrazeny zdravotními pojišťovnami, na některé přispívají pojišťovny pouze částečně.

Rodiče malé Vanessky také každoročně žádali o zdravotní grant pro svoje nemocné dítě a vždy jim bylo vyhověno. Částka se pohybovala v řádech desetitisíců a byla beze zbytku použita na zdravotnický materiál a kompenzační pomůcky pro Vanessku. Osud malé Vanessky nebyl pracovníkům Nadace Ihostejný a pro zkvalitnění jejího života byl uspořádán v září roku 2011 koncert slovenského folklórního sboru SL'UK a veškerý výtěžek z této akce byl Vanessce věnován.

Obrázek 1: Pozvánka na koncert pro Vanessku

Folklorní soubor Kunovjan a Klub kultury Uherské Hradiště
Vás srdečně zvou na benefiční

KONCERT PRO VANESSKU

24. září 2011, 19.30 hod., Klub kultury

Vystoupí **SLUK** - Slovenský ľudový umelecký kolektív s programem

Výber z tvorby

Celkový výtěžek akce bude věnován na konto Vanessky, dvouleté dívky s těžkým onemocněním SMA - spinální svalová atrofie

Podpořte i Vy náš záměr a pomozte. Těšíme se na Vás a předem děkujeme.

klub kultury
uherské hradiště

NADACE
Děti-Kultura-Sport

DOBŘÍ DEN

předprodej vstupenek: Klub kultury,
od 15.00 do 17.00, tel.: 572 430 421
Městské informační centrum
od 08.00 do 18.00, tel.: 572 525 525
www.kkuh.cz

Zdroj: Nadace

7 SHRnutí

Abych zjistila, jak změna Loterijního zákona ovlivnila život organizací a jednotlivců, kteří čerpali ke zkvalitnění svého života finanční prostředky z loterijních společností, oslovila jsem 25 organizací a 2 jednotlivce. Oslovila jsem ty, u kterých jsem ze znalosti regionu předpokládala, že o tyto finanční prostředky žádaly a také je dostávaly. Zpětnou vazbu jsem obdržela od deseti organizací a jednoho jednotlivce. Všichni, kteří odpověděli na dotazy, odpověděli do druhého dne po obdržení dotazu. Abych obdržela více odpovědí, některé organizace jsem oslovila i opakovaně, přesto jsem se odpovědí nedočkala.

Okamžité odpovědi jsem obdržela od předsedkyně Klubu seniorů, se kterou jsem komunikovala i později a která je změnou zákona velmi roztrpčena a rozladěna, protože chod Klubu seniorů byl touto změnou velmi zasažen a klub řeší existenční problémy.

Dále pak následovala odpověď z Canisterapeutického centra, které díky změně zákona přišlo o podstatnou částku určenou pro krmení a zdravou výživu pejsků a vedení sdružení je zatíženo hledáním nových zdrojů.

Centrum Akropolis odpovědělo jako třetí v pořadí, také téměř okamžitě. Chod centra jako takového ohroženo není, chybějící finanční prostředky ale ředitelce způsobují problémy v tom, že je nucena neustále hledat nové sponzory a dobrovolníky pro vedení kroužků.

Slovácké muzeum odpovídající jako další také změnou zákona utrpělo. Jsou omezeny nákupy předmětů do sbírek, vydávání tematických publikací a také pořádání tematických výstav.

Mateřská škola Svatováclavská již několik let poskytuje služby dětem i rodičům na velmi vysoké úrovni o čemž svědčí i to, že mateřské školy jsou tematicky zaměřeny a ne každé dítě je do těchto školek vybráno. Změna zákona ale způsobila komplikace v tom směru, že bez každoročně obdržovaných finančních prostředků musí vedení Mateřské školy omezovat rekonstrukce, obnovu a venkovní údržbu škol, aby vysoká úroveň výuky byla zachována.

Organizace Handicap je středně velká organizace, ve svém úspěšném a bohubilém působení pokračuje dál, ale opět s tím, že vedení je zatíženo hledáním nových sponzorů a dobrovolníků ochotných podat kdykoliv pomocnou ruku, protože finance chybí nejenom na zaplacení asistentů, ale i obnovu speciálního vozového parku.

Otec tělesně postižené Vanessky také zareagoval téměř ihned, protože jeho rodina je změnou zákona velmi ovlivněna. Rodina se vypořádává se značnou ztrátou finančních prostředků, které Vanessce usnadňovaly život. Maminka se o dítě stará téměř nepřetržitě a otec je neustále v zaměstnání, aby rodině zabezpečil alespoň určitý standard. Na získávání sponzorů není čas. Navíc pro firmy ani není běžné, aby sponzorovaly jednotlivce, takže situace rodiny není záviděníhodná.

Vedení svazu tělesně postižených a Svazu postižených civilizačními chorobami bylo nuceno také přehodnotit hospodaření s finančními prostředky a není v jeho silách dále zabezpečovat rekondiční a ozdravné pobyty pro své členy, na které byli v minulosti zvyklí. Zvláště tělesně postiženým trpícími chronickými bolestmi je velmi těžké vysvětlit, proč dál není možné jejich bolesti zmírnit.

Diakonie středisko Cesta je změnou zákona také zasaženo, i když ne tak jako ostatní výše uvedené instituce. Je omezen nákup didaktických a rehabilitačních pomůcek pro postižené a nepořádá se pro ně muzikoterapie tak často jako v minulosti. Středisko má ale opravdu dobře propracovaný plán jak získávat finanční prostředky pomocí charitativních akcí a se změnou zákona se díky vlastní péči vypořádává poměrně dobře.

Sportovní škola je změnou zákona zasažena poměrně silně. Rozpočtové peníze umožňují její normální chod, ale nedovolují jí vedení společnosti zvelebovat tak jako v minulosti. Vedení se snaží oslovovat nové možné sponzory školy, ale situace je s minulostí nesrovnatelná. Škola nutně potřebuje vyměnit již zcela nevyhovující staré žákovské židličky za nové a také by ráda pořídila novou interaktivní tabuli do speciální třídy, ale tyto nákupy jsou zatím v nedohlednu.

ZÁVĚR

Ve své bakalářské práci jsem popsala druhy sociální pomoci a zaměřila se na to, jak změna Loterijního zákona ovlivnila organizace a jednotlivce, kteří do konce roku 2011 čerpali finanční prostředky z Loterijních společností, určené na veřejně prospěšný účel.

V teoretické části bakalářské práce jsou vymezeny hlavní pojmy související se sociální politikou, sociální péčí a sociální pomocí. Také je popsána nezištná pomoc dobrovolníků tam, kde je potřeba.

V praktické části bakalářské práce je popsáno 10 organizací a 1 jednatel, kteří čerpali finanční prostředky z loterijních společností určené na veřejně prospěšný účel a tyto finance využívali pro zlepšení chodu organizací a zlepšení kvality života.

Změna zákona se tvrdě dotkla všech, kteří tyto prostředky dostávali a odpověděli na zasláné dotazy. Ve většině případů novelizace neznamenal až existenční problémy, ale velmi zkomplikovala situaci vedení organizací, které jsou nuceny hledat sponzory mezi podnikateli. Toto ale není v době stávající hospodářské krize vůbec jednoduché a organizace musí odkládat potřebné rekonstrukce objektů, údržbu, nákup či opravy aut se speciálními plošinami pro tělesně postižené a hledat více dobrovolníků ochotných pracovat zdarma ve svém volném čase. Jedna organizace, a to Klub seniorů, byla zasažena nejvíce, řeší až existenční problémy a to, jak ve svém dalším působení téměř bez finančních prostředků pokračovat.

Studiem dostupné literatury a také komunikací s výše uvedenými subjekty jsem zjistila, že novelizace zákona nebyla šťastným řešením. Na jednu stranu splnila účel a vydařil se záměr českých politických špiček, jak naplnit bezednou státní pokladnu. Na druhou stranu ale novelizace vzala finanční prostředky těm, kteří je opravdu potřebují a jsou schopni transparentně doložit jejich využití. Novelizace odeslala finanční prostředky do jedné velké černé díry, kde bohužel zmizely v nenávratnu.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

KOZLOVÁ, L. *Sociální služby*. 1. vyd. Praha: Triton, 2005. ISBN 80-7254-662-7.

KRAMÁŘ, K. a A. HUŠÁK, a kol. *Herní právo*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. ISBN 80-86898-80-6.

KREBS, V. a kol. *Sociální politika*. 3. vyd., Praha: Aspi, a.s., 2005.

ISBN 80-7357-050-5.

KREJČÍŘOVÁ, O. a I. TREZNEROVÁ. *Malý lexikon sociálních služeb*. 1. vyd., Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. ISBN 978-80-244-2754-6.

MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. 2. vyd., Praha: Portál, s.r.o., 2008.

ISBN 978-80-7367-368-0.

TOŠNER, J. a O. SOZANSKÁ. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. 1. vyd., Praha: Portál, s.r.o., 2002. ISBN 80-7178-514-8.

Seznam použitých internetových zdrojů

SLOVÁCKÉ MUZEUM. *Objekty a expozice*. [online]. [cit. 2013-02-12]. Dostupné z: <http://www.slovackemuzeum.cz/doc/10/>

CANISTERAPEUTICKÉ CENTRUM ZLÍN. *Co je to canisterapie*. [online]. © 2008-2010 [cit. 2013-02-12]. Dostupné z: <http://www.canisterapie-zlin.cz/canisterapie.php>

MINISTERSTVO FINANCÍ. *Zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění účinném od 1.1.2012*. [online]. © 2005 [cit. 2013-03-06]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/loterie_67153.html

Seznam ostatních zdrojů

Výroční zpráva NADACE Děti-kultura-sport za rok 2010

Výroční zpráva Diakonie středisko Cesta za rok 2011

Informační brožura Centrum Akropolis Uherské Hradiště

Informační brožura Handicap Zlín

Propagační a informační leták Mateřské školy Uherské Hradiště

SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ a TABULEK

Seznam obrázků

Obrázek 1: Systém moderní sociální ochrany	13
Obrázek 1: Pozvánka na koncert pro Vanessku	48

Seznam tabulek

Tabulka 1: Vývoj nákladů dávek sociální pomoci (péče) České republiky	14
---	----

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Odeslaný email s dotazy	I
Příloha B – Odpověď předsedkyně klubu seniorů.....	II

PŘÍLOHY

Příloha A – Odeslaný email s dotazy

BabetHatlakova@seznam.cz

Žádost o spolupráci

29. 1. 2013, 17:42:59

Komu: dominikova.z@seznam.cz

g

Dobrý den paní Dominiková,

ráda bych Vás požádala o spolupráci a vyplnění níže uvedených dotazů.

Třetím rokem studuji Univerzitu J. A. Komenského Praha obor speciální pedagogika-vychovatelství a ve své bakalářské práci zpracovávám téma, jak novelizace Loterijního zákona, které proběhla v loňském roce změnila život organizacím i jednotlivcům, kteří část výtěžku určeného na veřejně prospěšné účely dostávali přímo od loterijních společností, popř. prostřednictvím Nadací.

Doufám, že Vám odpověď na níže uvedené otázky nezabere mnoho času a předem Vám děkuji za to, že díky vašim odpovědím můžu práci dotáhnout do zdárného konce.

- 1) Byli jste do roku 2012 příjemci části výtěžku z loterijních společností určených na veřejně prospěšné účely?
- 2) Jestli ano, byli jste pravidelnými příjemci těchto financí nebo jste je dostávali nárazově?
- 3) V jaké výši (stačí řádově, popř. v %) se tato částka ročně pohybovala?
- 4) Nač byla tato částka nejvíce využívána?
- 5) Způsobila Vám změna zákona finanční či jakékoliv jiné problémy? V případě, že ano, můžete uvést jaké?

Budu vděčná i za jakýkoli Váš případný komentář.

Děkuji za Vaši ochotu a přeji Vám hezký den.

Alžběta Hatlaková

Příloha B – Odpověď předsedkyně Klubu seniorů

zdenka dominikova (dominikova.z@seznam.cz)

Re: žádost o spolupráci

29. 1. 2013, 23:01:19

Komu: BabetHatlakova@seznam.cz

g

----- Původní zpráva -----

Od: BabetHatlakova@seznam.cz

Datum: 29. 1. 2013

Předmět: žádost o spolupráci

Dobrý den paní Dominiková,

ráda bych Vás požádala o spolupráci a vyplnění níže uvedených dotazů.

Třetím rokem studuji Univerzitu J. A. Komenského Praha obor speciální pedagogika-vychovatelství a ve své bakalářské práci zpracovávám téma, jak novelizace Loterijního zákona, které proběhla v loňském roce změnila život organizacím i jednotlivcům, kteří část výtěžku určeného na veřejně prospěšné účely dostávali přímo od loterijních společností, popř. prostřednictvím Nadací.

Doufám, že Vám odpověď na níže uvedené otázky nezabere mnoho času a předem Vám děkuji za to, že díky vašim odpovědím můžu práci dotáhnout do zdárného konce.

- 1) Byli jste do roku 2012 příjemci části výtěžku z loterijních společností určených na veřejně prospěšné účely?

Ano a žádat můžeme stále, ale prostředky jsou omezené. Je třeba hodně zvážit účel, neboť Nadace vyhlašuje granty - nás se týká sociální grant, kterého využívá spousta zdravotně a tělesně postižených, zdravotnická a podobná zařízení.

- 2) Jestli ano, byli jste pravidelnými příjemci těchto financí nebo jste je dostávali narázově?

Nebyli jsme pravidelnými příjemci zpočátku jsme dostávali příspěvek z grantu, později asi 3 r. zpět regenerační pobyty. V současné době pro rok 2013 byla naše žádost o grant zamítnuta z důvodu vysokého počtu žadatelů s tím, že byla použita pro zdravotně a tělesně postižené, příp. na nákup zdravotnické techniky.

- 3) V jaké výši (stačí řádově, popř. v %) se tato částka ročně pohybovala? Hodnota regeneračních pobytů byla vysoká, když se zúčastnil např. celý autobus seniorů týdenního pobytu v lázních- regenerace, (ubytování, plná penze, procedury, kulturní aktivity, termální bazény) šla částka do statisíců. Senioři to samozřejmě vítali, protože z vlastních prostředků si to nemohli dovolit. Také zařízení, které nám služby poskytovala v mnoha případech zkrachovala, protože to napomáhalo i zaměstnanosti, bohužel některým i politikům vadilo, že si synot vše realizoval převážně ve svých vlastních zařízeních. My senioři jsme byli velmi vděční, nejen za regeneraci, i různé sportovní aktivity, ale i případnou kulturu ale především osamělé osoby vítali pobyt v kolektivu, Naší cílem i snahou je bojovat proti samotě.

Účelově určené dotace-granty se pohybovaly v řádech deseti až dvaceti tisíc.

- 4) Nač byla tato částka nejvíce využívána? Já jsem ve funkci 3 roky před tím to přesně nevím, Nejvíce byla využita na regenerační pobyty, z grantů třeba na nákup počítače a tiskárny do kanceláře, sportovní aktivity, přednášky.

- 5) Způsobila Vám změna zákona finanční či jakékoliv jiné problémy? V případě, že ano, můžete uvést jaké?

Určitě ano, protože od některých záměrů a aktivit jsme museli úplně odstoupit a volit takové, které zvládneme z minimem peněz z členských příspěvků. V současné době vůbec nevíme, jak zajistíme finance pro letošní rok, neboť i prostředky od města jsou v současné době ohroženy a z těch hradíme pronájem kanceláře a sálů k pořádání akcí. Přestože se část financí ze zákona přesunula na město nelze očekávat, že tam nám to vynahradí. Město řeší financování Slováckého divadla a jiné problémy. My máme letos 15. výročí založení našeho obč. sdružení a nevíme jak tuto akci zafinancujeme, neboť jen pronájem Klubu kultury stojí na odpoledne 12 - 15 tisíc.

Budu vděčná i za jakýkoli Váš případný komentář.a

Děkuji za Vaši ochotu a přeji Vám hezký den.

Alžběta Hatlaková

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Alžběta Hatláková

Obor: Speciální pedagogika, vychovatelství

Forma studia: kombinované studium

Název práce: Druhy sociální pomoci a služeb

Rok: 2013

Počet stran textu bez příloh: 44

Celkový počet stran příloh: 2

Počet titulů českých použitých zdrojů: 6

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 3

Počet ostatních zdrojů: 5

Vedoucí práce: PhDr. Vilma Hudáčková CSc